

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

RABA PAMETNIH TELEFONOV MED UČENCI OSNOVNE ŠOLE FRANA ROŠA

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICI

Lana Bek
Lamija Berisalić

MENTORICA

Blanka Skočir, prof.

CELJE, marec 2019

Osnovna šola Frana Roša, Celje

RABA PAMETNIH TELEFONOV MED UČENCI OSNOVNE ŠOLE FRANA ROŠA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Lana Bek, 8. a

Lamija Berisalić, 8. a

Mentorica:

Blanka Skočir, prof. slo. in soc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2019

POVZETEK

Pri raziskovanju naju je vodilo vprašanje, v kolikšnem odstotku so učenci naše šole lastniki t. i. pametnih telefonov, v kakšne namene in koliko časa jih najpogosteje uporabljajo in kako le-ti vplivajo na njihov način prijateljevanja. Posamezna vprašanja sva analizirali glede na starost uporabnikov, spol in učni uspeh.

Svoja vprašanja sva raziskali s pomočjo zbiranja in pregledovanja literature, izvedbe in analize anketnega vprašalnika in pogovora s šolsko pedagoginjo ter službo za stike z javnostjo pri ponudniku telekomunikacijskih storitev A1. Ugotovili sva, da ima večina učencev svoj mobilni telefon, ki sodi v kategorijo t. i. pametnih telefonov. Najpogosteje jim mobilni telefon pomeni vir zabave in druženja, šele v drugotnem pomenu sredstvo za vsakdanjo rabo, zelo redko pa ga uporabljajo v izobraževalne namene. Med igrkami je najbolj priljubljena Fortnite, med družbenimi omrežji Viber in Instagram, med izobraževalnimi Phomath in Doulingo, med vnaprej naloženimi aplikacijami pa budilka. Čas, ki ga anketirani posvečajo telefonu, raste z njihovo starostjo; časom, ki ga imajo na voljo, in s slabšim učnim uspehom. Starši učence kaznujejo z rabo telefona najpogosteje v primeru slabše učne uspešnosti in neprimernega vedenja v šoli. V zvezi z rabo telefona v večji meri časovno omejuje mlajše anketirane kot starejše. Anketirani mobilni telefon najpogosteje uporabljajo, kadar jim je dolgčas in ko imajo prosti čas. Podatek službe za stike z javnostjo, da po poteku naročniškega razmerja večina mladih kupi nov telefon, odpira najmanj dve vprašanji - vprašanje odnosa do lastnine in ekološko vprašanje.

KAZALO

1.	OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	7
2.	HIPOTEZE	8
3.	IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	8
4.	TEORETIČNI DEL.....	9
4.1	KAJ JE PAMETNI TELEFON?.....	9
4.2	APLIKACIJE, KI JIH PONUJAJO PAMETNI TELEFONI, IN NJIHOV NAMEN	9
4.3	DRUŽBENA OMREŽJA	10
4.4	IGRICE	11
4.5	IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE.....	11
4.6	APLIKACIJE ZA UREJANJE VIDEOPOSNETKOV IN FOTOGRAFIJ	12
4.7	VNAPREJ NALOŽENE APLIKACIJE	12
4.8	VARNA RABA MOBILNIH NAPRAV	12
4.9	TVEGANJA IN ZASEBNOST NA DRUŽENIH OMREŽJIH.....	13
4.10	OTROCI IN PAMETNI TELEFON	13
4.11	NAJSTNIKI IN PAMETNI TELEFON	15
4.12	ZASVOJENOST S PAMETNIM TELEFONOM	16
4.13	RABA PAMETNIH TELEFONOV NA OŠ FRANA ROŠA.....	17
5.	PRAKTIČNI DEL.....	18
5.1	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	18
5.2	INTERVJU	45
5.3	INTERVJU	47
6.	DISKUSIJA.....	48
7.	VIRI IN LITERATURA	52
8.	PRILOGE	54
8.1	ANKETNI VPRAŠALNIK	54
8.2	VPRAŠANJA ZA INTERVJU	58
8.3	VPRAŠANJA ZA INTERVJU	59

KAZALO SLIK

Slika 1: Učenci 8. a in 8. b : Heterogene skupine pri pouku slovenskega jezika.....	7
Slika 2: Pedagoginja, ga. Nina Jaklevič, z raziskovalkama Lamijo in Lano	46

KAZALO TABEL

Tabela 1: Anketirani glede na spol	18
Tabela 2: Anketirani glede na razred	18
Tabela 3: Anketirani glede na najpogostejšo učno oceno.....	18
Tabela 4: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od spola.....	19
Tabela 5: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od starosti (razreda)	20
Tabela 6: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene	21
Tabela 7: Anketirani glede na starost (razred) in rabo igrice na mobilnem telefonu	22
Tabela 8: Anketirani glede na starost (razred) in rabo družbenih omrežij na mobilnem telefonu.....	23
Tabela 9: Anketirani glede na starost (razred) in rokovanjem aplikacij za vsakdanjo rabo na mobilnem telefonu	24
Tabela 10: Anketirani glede na starost (razred) in rabo aplikacij za urejanje videoposnetkov in fotografij.....	25
Tabela 11: Anketirani glede na starost (razred) in rabo izobraževalnih aplikacij na mobilnem telefonu	26
Tabela 12: Anketirani glede na spol in rabo aplikacij na mobilnem telefonu	27
Tabela 13: Anketirani glede na spol in čas rabe aplikacij na mobilnem telefonu	28
Tabela 14: Najpogosteje igrane igrice na mobilnih telefonih	29
Tabela 15: Najpogosteje uporabljena družbena omrežja	30
Tabela 16: Najpogosteje uporabljene izobraževalne aplikacije	30
Tabela 17: Raba BUDILKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	31
Tabela 18: Raba RAČUNALA; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	32
Tabela 19: Raba BELEŽKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	33
Tabela 20: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih	35
Tabela 21: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih	36
Tabela 22: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih.....	37
Tabela 23: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi , v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih.....	38
Tabela 24: Časovne omejitve rabe mobilnega telefona v odvisnosti od starosti.....	39
Tabela 25: Primeri časovnega omejevanja rabe telefona	40
Tabela 26: Okoliščine najpogostejše rabe mobilnega telefona	41
Tabela 27: Načini druženja anketiranih v odvisnosti od spola	43

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov v odvisnosti od spola	19
Graf 2: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od starosti (razreda) ..	20
Graf 3: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene	21
Graf 4: Anketirani glede na starost (razred) in rabo igrice na mobilnem telefonu	22
Graf 5: Anketirani glede na starost (razred) in rabo družbenih omrežij na mobilnem telefonu	23
Graf 6: Anketirani glede na starost (razred) in rokovanje z aplikacijami za vsakdanjo rabo na mobilnem telefonu	24
Graf 7: Anketirani glede na starost (razred) in rabo aplikacij za urejanje videoposnetkov in fotografij	25
Graf 8: Anketirani glede na starost (razred) in rabo izobraževalnih aplikacij na mobilnem telefonu ..	26
Graf 9: Anketirani glede na spol in rabo aplikacij na mobilnem telefonu	27
Graf 10: Anketirani glede na spol in čas rabe aplikacij na mobilnem telefonu	28
Graf 11: Najpogosteje igrane igrice na mobilnih telefonih	29
Graf 12: Najpogosteje uporabljena družbena omrežja	30
Graf 13: Najpogosteje uporabljene izobraževalne aplikacije+	31
Graf 14: Raba BUDILKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	32
Graf 15: Raba RAČUNALA; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	33
Graf 16: Raba BELEZKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih	34
Graf 17: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih	35
Graf 18: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih	36
Graf 19: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih	37
Graf 20: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih	38
Graf 21: Časovne omejitve rabe mobilnega telefona v odvisnosti od starosti	40
Graf 22: Primeri časovnega omejevanja rabe telefona	41
Graf 23: Okoliščine najpogostejše rabe mobilnega telefona	42
Graf 24: Načini druženja anketiranih deklet	44
Graf 25: Načini druženja anketiranih fantov	44

1. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Otroci in mladostniki v vsakdanjem življenju zelo pogosto uporabljamo mobilne telefone, ker pa se nam velikokrat zdi, da moramo »v korak s časom« (beri »ne smemo izstopati, biti drugačni«) imamo večinoma vsi pametne telefone. Ti so bogato opremljeni z vnaprej naloženimi aplikacijami, poleg tega pa omogočajo prenos številnih aplikacij za igro in zabavo. Starši in strokovnjaki pogosto opozarjajo, da smo se znašli v svojem virtualnem svetu, kjer se zdi, da smo povsem samozadostni. Je to res?

Zanimalo naju je, koliko učencev ima svoj mobilni telefon in ali na število le-teh vpliva starost anketiranih otrok in najstnikov. Predvidevali sva, da učni uspeh in spol nimata posebne vloge. Anketirane sva vprašali za tip mobilnega telefona, da bi se lahko prepričali, ali gre za pametne telefone, kot sva domnevali.

Vprašali sva se, katere aplikacije na mobilnih telefonih najpogosteje uporabljajo otroci in katere najstniki ter kako je vrsta aplikacij, ki jih uporabljajo, odvisna od spola. Domnevali sva, da za vse drži eno; namreč to, da zelo redko uporabljajo izobraževalne aplikacije.

Glede na splošen vtis iz vsakdanjega življenja sva preverili, ali mladi uporabljajo tiste vrste igrice, družbenih omrežij, aplikacij za vsakdanjo rabo (vnaprej naložene aplikacije) in izobraževalnih aplikacij, kot sva predvideli.

Preverili sva, ali je čas uporabe mobilnega telefona odvisen od starosti anketiranih; časa, ki ga imajo na razpolago in učnega uspeha.

Zanimalo naju je, ali so starši »kos« ne le otrokom, ampak tudi mladostnikom, ko gre za čas, ki ga anketirani preživijo na telefonu.

Ker sva domnevali, da je raba telefonov eden izmed načinov, s katerimi starši kaznujejo svoje otroke, sva raziskali tudi ta vidik.

Menili sva, da je eden od najpogostejših razlogov za rabo telefona pri otrocih in najstnikih dolgočasje v prostem času in dejstvo, da se jim ne »ljubi« opraviti potrebnih stvari.

Na koncu sva se vprašali še, na kakšen način se najpogosteje družijo otroci in najstniki in ali je način prijateljevanja odvisen od spola.

Vsa ta vprašanja so naju vodila k raziskovanju področja, da bi se skozi analizo prebili bližje odgovoru kako, koliko in s kakšnimi vsebinami se na mobilnih telefonih srečujejo učenci naše šole.

Rabe mobilnega telefona v šoli se nisva dotaknili, saj meniva, da je naša šola ena tistih, ki se lahko pohvali, da je naklonjena druženju mladih in nemotenemu pouku, zato je raba mobilnih telefonov uredila v skladu s tem.

Slika 1: Učenci 8. a in 8. b : Heterogene skupine pri pouku slovenskega jezika

2. HIPOTEZE

1. Večina anketiranih učencev ima svoj pametni mobilni telefon; odstotek se viša s starostjo učencev, ni pa odvisen od spola in uspeha anketiranih učencev.
2. Učenci četrtil in petih razredov mobilne telefone v večji meri uporabljajo za igranje igrice; starejši učenci pa pogosteje kot mlajši za družbena omrežja, aplikacije za vsakdanjo rabo in aplikacije za urejanje videoposnetkov in fotografij. Najpogosteje in največ časa porabijo za igranje igrice fantje, dekleta pa za družbena omrežja. Anketirani učenci v zelo nizkem odstotku uporabljajo aplikacije za izobraževanje.
3. Največ anketiranih učencev igra igrico Fortnite, med družbenimi omrežji sta najbolj priljubljena Viber in Snapchat, Doulongo in Phomath pa sta v ospredju pri izobraževalnih aplikacijah. Med aplikacijami za vsakdanjo rabo učenci četrtil in petih razredov redkeje uporabljajo budilko in računalno kot učenci od šestega do devetega razreda naprej. Beležke večina anketiranih ne uporablja.
4. Čas, ki ga anketirani namenijo rabi pametnih telefonov, narašča z njihovo starostjo; časom, ki ga imajo na voljo, in slabšim učnim uspehom. Anketirani med vikendom pametnim telefonom posvetijo več časa kot med delovnim tednom. Učenci s slabšim učnim uspehom posvetijo več časa pametnim telefonom med delovnim tednom in vikendom kot učenci z višjim učnim uspehom.
5. Mlajši učenci imajo pogosteje časovne omejitve pri rabi telefona kot starejši. Starši anketirane učence omejuje pri rabi telefona najpogosteje, kadar se neprimerno vedejo v šoli in kadar imajo slabše ocene od pričakovanih.
6. Anketirani učenci najpogosteje uporabljajo pametni telefon, ko se jim ne »ljubi« opraviti, kar je potrebno, v svojem prostem času in ko jim je dolgčas. V družbi fantje najpogosteje igrajo igrice na telefonih, dekleta pa se najpogosteje pogovarjajo in izmenjujejo mnenja o videoposnetkih in fotografijah.

3. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

ANALIZA DOKUMENTOV

S pomočjo spletnega portala COBISS OPAC sva pregledali naslove knjig in člankov, ki govorijo o temi najinega raziskovanja. Pregledali sva nabor raziskovalnih nalog, ki so bile opravljene na temo rabe pametnih telefonov. Ker je bilo tovrstnih virov malo, sva se oprli predvsem na spletne vire. Knjižnično in drugo tekstovno gradivo sva iskali v Osrednji knjižnici Celje. Iz tako pridobljenih virov sva črpali nekatere ugotovitve in spoznanja, ki sva jih kasneje lahko povezali s svojimi ugotovitvami.

ANKETA

Izdelali sva anketni vprašalnik, na katerega je odgovarjalo 206 učencev naše šole. Anketirali sva 84 učencev 4. in 5. razreda ter 122 učencev šestih, sedmih, osmih in devetih razredov. Učenci so izpolnjevali spletni anketni vprašalnik preko spletnega

portala www.1ka.si. Anketo sestavlja 18 vprašanj. V večini primerov so odgovori že podani; prevladujejo torej anketna vprašanja zaprtega tipa; tri anketna vprašanja pa vsebujejo tudi možnost *drugo*; učenci so odgovore o tipih svojih telefonov, vrsti izobraževalnih aplikacij in vrsti igrice zapisovali na črto. Napisali so tudi tip svojega telefona. Rezultati ankete so prikazani v tabelah in grafih oz. tako, kot so učenci odgovarjali nanje pisno na črto. Pri analizi in prikazu zbranih podatkov sva uporabili spletni portal www.1ka.si in Microsoft Excel 2010.

INTERVJU

Pogovor sva opravili s pedagoginjo naše šole. Ker ima veliko strokovnih izkušenj pri delu z učenci in njihovimi starši, naju je zanimalo, kakšen je njen pogled na vprašanja, ki sva jih raziskovali. Pogovor sva posneli, ga kasneje napisali na računalnik in ga po pridobljeni avtorizaciji vključili v raziskovalno nalogo.

Opravili sva spletni intervju z uslužbenci podjetja A1 Slovenije, ki se ukvarja s svetovanjem in prodajo mobilne telefonije, preko e-naslova pr@ai.si.

4. TEORETIČNI DEL

4.1 KAJ JE PAMETNI TELEFON?

Pametni telefoni so v današnjem času skoraj nepogrešljive naprave, ki so zelo majhne, a zmogljive, v njih pa veliko ljudi vidi prihodnost.

„Pametni telefon (angleško *smartphone*) je mobilni telefon, ki ponuja naprednejše računalniške sposobnosti in povezljivost kot sodobni osnovno-funkcijski telefoni.“ (https://sl.wikipedia.org/wiki/Pametni_telefon, 21. 10. 2018). Klasični telefoni imajo tipke, so manjši in služijo le branju SMS-ov, MMS-ov in klicanju. Takšni telefoni odhajajo v zgodovino, saj so pametni telefoni, ki jih uporablja večina ljudi, zmogljivejši. Nekateri uporabniki pametnih telefonov razmišljajo o tem, da bi znova uporabljali klasični telefon, ki bi jim služil za klice in sporočila; večina pa meni, da so aplikacije in storitve, ki jih ponujajo pametni telefoni, nujno potrebne v današnjem vsakdanu.

Pametni telefon ima zaslon, ki je občutljiv na dotik, po katerem lahko drsaš, tipkaš in pišeš s prstom ali priloženo palčko. Vsako podjetje, ki izdeluje pametne telefone, se trudi, da bi bil njihov model najzmožnejši, zato se nenehno pojavljajo telefoni, ki imajo močnejši procesor (osrednji del tehnološke naprave, ki skrbi za izračunavanje in obdelavo podatkov ter nadzor in upravljanje drugih enot), več spomina (katerega naloga je hranjenje podatkov) in večji zaslon.

4.2 APLIKACIJE, KI JIH PONUJAJO PAMETNI TELEFONI, IN NJIHOV NAMEN

Aplikacija je računalniški program, ki uporabnikom ponuja določene programske lastnosti. Aplikacije na Androidu nalagamo preko Google Play-a, na Apple-u pa preko App Store-a. Vse aplikacije niso dostopne na Androidu in Apple-u hkrati, vendar vsi ponudniki ponujajo pestro izbiro. Poznamo plačljive in neplačljive aplikacije, vendar je naplačljivih veliko več.

Vsaka mobilna naprava ponuja:

- aplikacije za vsakodnevno uporabo (kamera, snemalnik zvoka, beležka, GPS, koledar ...).
- igrice, s katerimi si krajšamo čas (Subway surfers, Candy crush, Helix jump, Fortnite ...).
- družbena omrežja (Instagram, Snapchat, Facebook, Viber ...).
- izobraževalne aplikacije (Douolingo, Photomath, Periodic Table ...).
- aplikacije za urejanje fotografij in videoposnetkov (Snapseed, Viva Video, Retrica ...)
- drugo.

Ko je otrokom in najstnikom dolgčas, si pogosto krajšajo čas z igrkami; med mladimi pa so vse bolj priljubljena tudi družbena omrežja, na katerih objavljajo slike in videoposnetke ter se pogovarjajo. Tako sklepajo mnoga, tudi mednarodna prijateljstva, kar je lahko prednost spletnih omrežij. Izobraževalne aplikacije nam pomagajo pri učenju tujih jezikov ali pri usvajanju znanj na področju matematike (npr. Photomath). Na mobilni telefon si lahko naložimo aplikacije, ki spremljajo naše zdravje, prehrano, dnevno gibanje, nam štejejo korake; nam torej pomagajo, da živimo zdravo življenje.

4.3 DRUŽBENA OMREŽJA

Na vprašanje, ki je bilo naslovljeno na Lektorsko društvo Slovenije, in se dotika rabe terminologije DRUŽBENA, SOCIALNA ali DRUŽABNA OMREŽJA(?), Lektorsko društvo Slovenije odgovarja z naslednjim pojasnilom :“Še najmanj nedvoumna je zveza družabna omrežja, ki je najpogosteje povezana z navezovanjem družabnih stikov (izhajajoč iz slovarskih pomenov se pridevnik družaben nanaša 1. na razvedrilo in zabavo in 2. na medsebojne človeške odnose v določenem okolju, krogu) in jo kot tako lahko razumemo kot podvrsto socialnih (v širšem pomenu) oz. družbenih omrežij, ki služijo tudi drugim namenom, npr. politični propagandi in oglaševanju, združevanju za doseganje širših družbenih ciljev in sprememb. Priporočam pa uporabo zveze **družbena omrežja**, saj je ta denotacija najbolj enoumna (torej v skladu z načeli terminološkosti) in nevtralna, saj med drugim »pokriva« tako družabna kot tudi socialna omrežja v ožjem pomenu (v smislu opore, socialne varnosti ipd.), čeprav razširjenost rabe očitno govori v prid poimenovanju socialna oz. družabna omrežja. Z družbenimi omrežji se tako izognemo večpomenskosti poimenovanja socialna omrežja (v širšem pomenu), hkrati pa sledimo slovenski komunikološki stroki, ki se ukvarja tudi z raziskovanjem spletnih omrežij, ki angl. social (communication, interaction ali media) dosledno prevaja kot družben.“(Doc. dr. Nataša Gliha Komac, <http://www.lektorsko-drustvo.si/zunanje-sodelovanje/socialna-druzbena-in-druzabna-omrezja>, 16. 10. 2018)

FACEBOOK je družbena spletna stran, ki jo je leta 2004 ustanovil Mark Zuckerberg. Uporabljajo jo lahko ljudje starejši od 13 let, v zadnjem času pa število mlajših uporabnikov upada, saj sta Instagram in Snapchat med njimi bolj priljubljena. Veliko uporabnikov na njem še vedno objavlja slike, videoposnetke, dogodke, reklamna sporočila in komentarje.

INSTAGRAM uporabnikom omogoča deljenje fotografij in videoposnetkov. Objavimo lahko nekaj, kar se bo na našem profilu ohranilo, dokler objave ne zbrisemo; imamo pa tudi možnost objaviti „zgodbo“ (angleško story), ki se na našem profilu ohrani 24 ur. Instagram je bil izdelan 6. 10. 2010.

SNAPCHAT je družbeno omrežje, na katerem si naredimo uporabniško ime in dodajamo ljudi, s katerimi delimo videoposnetke in fotografije. Na Snapchatu lahko za razliko od Instagrama objavimo le nekaj, kar bo na profilu ostalo le 24 ur. To družbeno omrežje so ustanovili septembra 2011. leta.

„**VIBER** je aplikacija za pametne telefone za brezplačno pošiljanje besednih in slikovnih sporočil ter klicanje preko interneta.“ (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Viber>, 16. 2. 2019). »Deluje na mobilnih napravah in na računalnikih ter se lahko uporablja za povezovanje z ljudmi po vsem svetu. Pri Viberju kot svojo identiteto uporabljamo svoj mobilni telefon oziroma svojo telefonsko številko. Viber je preprost za uporabo, saj ne zahteva, da se uporabniki registrirajo. Za uporabo potrebujemo zgolj podatkovno ali Wi-Fi povezavo. Aplikacija se prenese neposredno na telefon, tablico ali na računalnik, uporabniki pa morajo zgolj vnesti svojo telefonsko številko. Viber za identiteto uporabnika uporablja njegov telefon. Za potrditev računa Viber pošlje PIN kodo preko SMS sporočila (ali klica), ki jo uporabnik vnese v zahtevano polje in račun je aktiviran. Pri tem ne preverja starosti uporabnika, čeprav je v politiki zasebnosti navedeno, da je aplikacija namenjena otrokom, starim 13 let ali več. Kot še dodajajo v politiki zasebnosti, Viber namerno ne zbira osebnih podatkov uporabnikov mlajših od 13 let.

Poleg brezplačnega klicanja in pošiljanja brezplačnih sporočil pa Viber nudi še nekaj drugih možnosti. Priljubljena funkcija so brezplačni skupinski klepeti, kar je še posebej priročno za mlade, ki organizirajo skupine za svoj razred, prijatelje ipd. Poleg brezplačnih skupinskih klepetov pa so lahko uporabniki tudi del javnega klepeta - ta funkcija omogoča uporabnikom, da sledijo svojim priljubljenim in slavnim osebam ali se pridružijo klepetu o svojih najljubših temah. Klepetanje pa ni edina možnost, ki jo omogoča Viber; uporabniki lahko igrajo tudi igre, ki jih lahko prenesejo na svoj računalnik, tablični računalnik ali telefon. Igre lahko igrajo uporabniki sami ali pa se povežejo s prijatelji.« (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/viber>, 16. 2. 2019).

4.4 IGRICE

FORTNITE je večigralska preživetvena igra, ki jo je razvilo podjetje Epic Games. V igri se 100 igralcev posamično ali v skupinah bori za preživetje tako, da ubijajo ostale igralce ali se jim izogibajo. Tisti, ki zadnji ostane živ, je zmagovalec. Varna cona, izven katere igralci prejema škodo, se med igro manjša. Igralci med igro iščejo dobro orožje, da pridobijo prednost pred nasprotniki. Z rušenjem objektov igralci dobivajo material, s katerim lahko gradijo zgradbe, ki so pomembne za obrambo (https://sl.wikipedia.org/wiki/Fortnite_Battle_Royale, 15.1. 2019).

SUBWAY SURFERS je zelo priljubljena mobilna arkadna igra, v kateri bežimo pred policajem, preskakujemo ovire in vlake ter pobiramo zlatnike. Z njimi lahko kupujemo druge ljudi in rolke.

GRANNY je grozljiva igra, v kateri imamo pet dni časa, da pobegnemo iz hiše demonske babice (Granny). Iskati moramo različne ključke in pripomočke, ki nam bodo pomagali pri pobegu. Paziti pa moramo, da nas Granny ne ubije.

4.5 IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE

DUOLINGO je priljubljena aplikacija, s pomočjo katere se lahko naučimo veliko različnih jezikov, ponuja pa tudi več kot 40 kvizov. Uveljavila se je leta 2011, danes pa ima že več kot 300 milijonov uporabnikov.

PHOTOMATH je uporabna aplikacija, ki nam pomaga pri računanju matematičnih nalog. Ima kamero, s katero skeniramo račun, aplikacija pa nam pokaže postopek izračuna in rezultat.

4.6 APLIKACIJE ZA UREJANJE VIDEOPOSNETKOV IN FOTOGRAFIJ

SNAPSEED nam pomaga urejati fotografije - lahko jih obrezujemo, dodajamo različne barvne filtre ali nalepke ... Aplikacija postaja vse bolj priljubljena, nastala pa je že leta 2011.

VIVAVIDEO je aplikacija, namenjena pametnim telefonom, s katero lahko izrezujemo, lepimo in urejamo videe.

4.7 VNAPREJ NALOŽENE APLIKACIJE

Aplikacije v okviru funkcije **URA** vsebujejo različne storitve. Izbiramo lahko med svetovno uro, časovnikom, štoparico in budilko. Je uporabna, saj nam kaže pravi čas, lahko nas prebudi ob določeni uri, uporabimo pa jo lahko tudi za merjenje časa.

V **GALERIJI** se shranjujejo vse slike in videoposnetki, ki smo jih posneli s kamero, in vse naložene slike, fotografije ter videoposnetki, ki smo jih pridobili na aplikacijah.

GPS nam pokaže lokacijo, kjer se nahajamo; ko označimo, do kam bi želeli priti, pa nas aplikacija pripelje na željen cilj. »Če smo o navigaciji s telefonom še pred časom pisali v smislu, da s telefonom povežemo zunanjo napravo GPS po protokolu bluetooth, se vedno več izdelovalcev odloča in v telefone vgrajuje naprave GPS. Taka navigacija s telefonom je zelo priročna in enostavna in s tem so telefoni postali konkurenca samostojnim navigacijskim napravam.«

(<https://www.monitor.si/clanek/navigacija-s-telefonom/123700>, 16. 10. 2018/)

KOLENDAR in BELEŽKE so priročne aplikacije, ki nas opominjajo na določene stvari (kdaj imamo zobozdravnika, kdaj imajo prijatelji praznik itd).

Vnaprej naložene aplikacije sva v raziskovalni nalogi poimenovali kot **aplikacije za vsakdanjo rabo**. Ob omenjenih se nahaja še vrsta drugih aplikacij, kot so vremenska napoved, snemalnik zvoka, kompas in druge, navadno shranjene pod ikono orodja.

4.8 VARNA RABA MOBILNIH NAPRAV

Sodobnemu času sledi raba modernih tehničnih naprav. Ker pa je podatke, ki potujejo preko mobilne tehnologije, mogoče tudi zlorabiti, mladim uporabnikom spletna stran SAVE.SI priporoča, da:

- zaščitijo svoje mobilne naprave z antivirusnim programom;
- razmislijo, kje bodo objavili številko svojega mobilnega telefona in komu jo bodo dali, saj je to njihov osebni podatek;
- zaklenejo zaslon svojega pametnega telefona z geslom ali vzorcem in tako preprečijo zlorabo svojih podatkov (vdor in sprememba njihovega Facebook profila, objavljanje slike na splet, pisanje komurkoli v njihovem imenu ...);
- komunicirajo spoštljivo in v skladu z bontonom;
- se v družbi posvetijo prijateljem in sorodnikom, ne pa preverjanju dogajanja na mobilnem telefonu;
- izklopijo mobilni telefon na mestih in v času, ko se ga ne smejo uporabljati (gledališke predstave, čas pouka ...);

- preko mobilnega telefona ne pošiljajo svojih razgaljenih slik (seksting). Vse, kar je objavljeno na spletu, ostaja v spletnem arhivu;
- v primeru fotografiranja in objavljanja fotografij vprašajo osebe, ki jih bodo fotografirali za dovoljenje;
- razmislijo o objavljanju lokacije preko svojega mobilnega telefona; naj se prijavljajo na zaščitena brezžična omrežja (WiFi). (<https://safe.si/varna-in-odgovorna-raba-mobilnih-naprav/varna-raba-mobilnih-naprav-10-naj-nasvetov>, 17. 2. 2019)

4.9 TVEGANJA IN ZASEBNOST NA DRUŽENIH OMREŽJIH

Preko družbenih omrežij smo lahko izpostavljeni vsebinam, ki vsebujejo nasilje; vsebinam, ki nas spolno nagovarjajo; takšnim, ki spodbujajo samomor in samopoškodovanje, rabo drog ali alkohola. Tudi podatki, ki jih pošiljamo preko družbenih omrežij, so izpostavljeni različnim zlorabam. Mladi uporabniki so posebej ranljiva skupina, zato je pomembno, da na družbenih omrežjih delujejo, tako da ne ogrožajo svoje varnosti.

Spletna stran SAVE.SI, ki daje praktične napotke za varno rabo družbenih omrežij mladostnikom, njihovim staršem in učiteljem, poudarja naslednja načela rokovanja na spletnih družbenih omrežjih, pri čemer za primer navaja aplikacijo Viber:

»Skrijemo svoj status: Če ne želimo biti ves čas vidni, skrijmo svoj spletni status na Viberju, tako da odstranimo kljukico z možnosti »Share online status«.

Izberimo dobro geslo: Kot velja za vsa družbena omrežja in spletne storitve, je za zaščito pred vdori najpomembnejše dobro geslo, sestavljeno iz črk, števil in znakov. Ne uporabljamo enakega gesla za vse spletne storitve; naj ima npr. Viber svoje geslo.

Izogibajmo se neželenih sporočil (spama) in prevar: Ne klikajmo na sumljive povezave. Če prejmemo sporočilo, ki se zdi kot neželena pošta, ga ne odpirajmo. Bodimo previdni glede tega, kaj delimo in klikamo, zlasti ko gre za naše osebne podatke, ki bi jih lahko potem zlorabili. Viber je platforma, ki jo izkoriščajo številni prevaranti za širjenje prevarantskih sporočil.

Bodimo previdni pri tem, kaj pošiljamo: Viber je ena od prvih aplikacij za sporočila, ki je uvedla t. i. celovito šifriranje »end-to-end«. Zagotavlja, da nihče, razen nas in ljudi, s katerimi se pogovarjamo, ne more videti naših sporočil ali slišati naših klicev. Kljub temu lahko pride do vdorov ali zlorab, zato bodimo previdni, kaj pošiljamo prek sporočil, prav tako pa lahko prejemniki sporočila, fotografije in video posnetke posredujejo naprej ali pa jih shranijo.

Spletno nadlegovanje in ustrahovanje: V primeru nadlegovanja in ustrahovanja ali v primeru, da prejmemo »spam« sporočilo, lahko pošiljatelja blokiramo in prijavimo Viberju.“ (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/viber>, 17. 2. 2019).

4.10 OTROCI IN PAMETNI TELEFON

Otrok je deklica ali deček do vstopa pubertete. Otroci smo približno od 3. do 11. leta. V otroštvu so nam najbolj pomembni starši; mama in oče. Staršem je tako svetovano: »Četudi ne moremo biti vedno spočiti, nasmejani in zaljubljeni, smo se zaradi svojih otrok dolžni potruditi za lastno srečo in za svoj partnerski odnos. To je namreč predpogoj, da smo lahko dobri starši.« (<https://www.psihoterapija-mr.si/kako-partnerski-odnos-starsev-vpliva-na-otroke-.html>, 15.11. 2018)

V otroštvu naj bi starši otroku nudili vse, kar je potrebno za zadovoljevanje njegovih osnovnih potreb. Ob tem pa sta pomembna tudi njihova vzgojna naloga in toplo čustveno okolje. »Vpliv našega zgleda je večji, kot si mislimo, in šteje več kot vse naše besede. Kar se bodo otroci naučili z našim zgledom, to bodo prenesli v ta svet in v naslednje generacije.« (<https://zastarse.si/starsi/vloga-starsev-v-sirsem-pomenu/>, 15. 11. 2018)

»Otrokom je v procesu vzgoje in socializacije potrebno postavljati meje. Potrebujejo jih, da se počutijo varne, da vedo, kako in kaj, da jim je jasno, kakšni so pravila in dogovori v tem svetu. In potrebujejo jih, ker ne znajo oceniti meje ogroženosti, nevarnosti in škodljivega vpliva. Strokovnjaki pravijo, da če mej ni, se otroci znajdejo v nepreglednem svetu, izgubljeni, z občutkom prepuščenosti samemu sebi. Takih občutkov si za svoje otroke prav gotovo ne želimo.« (<http://www.os-frankolovo.si/2012/01/20/vloga-starev-pri-vzgoji/>, 15.11. 2018)

»Starši morajo svojega otroka podpirati pri igri, upoštevati njegove želje in interese. Dati pa mu morajo tudi svojo toplino in ga potolažiti takrat, kadar se mu je podrl cel svet. Včasih morajo za srečo svojega otroka tudi malo popustiti.« (<http://druzina.ena.com/otroci/Vloga-starev-pri-igri-otrok.html>, 16.11.2018). »Igre so za otroka najpomembnejši način učenja in pridobivanja novih izkušenj. Poznajo jih vse kulture sveta in pomenijo pomemben način, preko katerega otrok spoznava sebe in druge. Prav tako igre otroku omogočajo, da preko njih rešuje konflikte, razvija spretnosti in čute, sprošča jezo in nasploh krepi socialno povezanost z drugimi.« (<http://www.starsevstvo.com/igrice-za-otroka>, 17.11. 2018)

Mlajšim otrokom so najbolj zanimive tiste igre, pri katerih se lahko gibajo. Take igre so bile nekoč skrivalnice, ali je kaj trden most, slepa miš, telefon, leti leti, dan in noč, gnilo jajce, ristanc idr. Vse te igre so bile včasih zabavne in priljubljene, danes pa so med otroki manj poznane. Otroci se danes raje igrajo namizne igre človek ne jezi se ali sestavljajo puzzle, barvajo; kadar pa so zunaj, se hitro spomnijo na kakšno od iger iz „preteklosti“. Zelo radi imajo prijatelje in so najbolj veseli, če se lahko igrajo katero od teh iger prav s prijatelji (<http://www.starsevstvo.com/igrice-za-otroka>, 17.11.2018). Otroci bi v času otroštva hodili na veliko dejavnosti (rokomet, košarka, nogomet, plezanje itd.), a te kasneje opustijo in se odločijo za eno ali pa nobeno od njih. Otroci so tisti, ki naj razmišljajo, kaj bi počeli v prostem času; pri tem pa jim na podlagi izkušenj, strokovne literature in zdrave presoje svetujejo, predlagajo in jih usmerjajo starši. Vloga staršev je izjemnega pomena, saj se v zgodnjem, srednjem in poznem otroštvu oblikujejo navade za vse življenje.

Ko govorimo o pametnih telefonih, je nekaj zagotovo, je ugotovljeno v prispevku, objavljenem na SiO1.NET :» ... Želje po mobilnih telefonih imajo vse mlajši otroci.« (<https://siol.net/digisvet/novice/kdaj-otroku-kupiti-prvi-mobilni-telefon-470432>, 17. 2. 2019) Ker o tem odločajo predvsem starši, so prakse različne. Nekateri starši lahko menijo, da ga njihovi otroci ne potrebujejo vse do srednje šole, drugi pa jim ga kupijo še pred vstopom v osnovno šolo.

Avtorji članka navajajo raziskavo :

»Špar Slovenija je leta 2015 v sodelovanju z agencijo Ipsos izvedel raziskavo o uporabi mobilne telefonije. Vanjo je bilo vključenih 100 staršev z otroki, starimi med 6 in 12 let, in 107 otrok ali staršev z otroki, starimi med 13 in 18 let.

Raziskava je pokazala, da ima dve tretjini otrok med šestim in dvanajstim letom svoj mobilni telefon, polovica od njih pametnega. Večina slovenskih staršev meni, da naj otrok dobi mobilni telefon pri desetih letih. Med mladostniki imajo mobilitel skoraj vsi, kar pomeni 99 %, in skoraj vsi, 92%, pametnega. «

(<https://siol.net/digisvet/novice/kdaj-otroku-kupiti-prvi-mobilni-telefon-470432>, 17. 2. 2019).

Strokovnjaki poudarjajo, da je ključna naloga staršev naučiti otroka kritičnosti in odgovornosti. Pomembno je postaviti smernice glede uporabe telefona, ki so odvisne od starosti in zrelosti otroka. Bistvena so vprašanja, katere aplikacije so dovoljene in katere ne, kdaj uporabljati telefon in koliko časa.

V prispevku so predlagana pravila, ki otrokom in njihovim staršem olajša rokovanje z mobilnim telefonom. V nadaljevanju navajamo nekaj najpomembnejših.

a) Starši naj skupaj z otrokom določijo pravila, kdaj in koliko časa dnevno sme otrok uporabljati mobilni telefon.

b) Otroci morajo biti na telefon vedno dosegljivi staršem; jih slišati in se odzvati.

c) Starši naj imajo pred nameščanjem aplikacij na mobilni telefon otrok nadzor zaradi ne(primernosti) posameznih aplikacij in denarja za nakupe znotraj aplikacij.

č) Večina telefonov oddaja modrikasto svetlobo. Ta zmanjšuje izločanje melatonina; snovi, ki uravnava spanje in počitek. Zadnje uro pred spanjem naj otrok ne uporablja telefona. Takrat je čas za umirjanje, branje. (<https://siol.net/digisvet/novice/kdaj-otroku-kupiti-prvi-mobilni-telefon-470432>, 17. 2. 2019).

4.11 NAJSTNIKI IN PAMETNI TELEFON

Mladostništvo, adolescenca ali puberteta je razvojno obdobje med otroštvom in odraslostjo. Mladostništvo pri dekletih traja med enajstim in šestnajstim letom, pri fantih pa med dvanajstim in osemnajstim.

Med puberteto se otrok sooča z mnogimi razvojnimi nalogami, kot so razviti žensko ali moško vlogo, ustvariti zrelejše odnose med vrstniki, spremljati in učinkovito porabljati lastno telo, doseči in oblikovati čustveno neodvisnost od staršev, pripravljati se na poklic in družinsko življenje ...

Puberteto sprožijo in uravnavajo hormoni. V tem obdobju mladostniki doživijo zelo veliko hitrih in burnih sprememb. Telo hitreje raste in kaže tudi na spolno dozorevanje. Zelo pomembna sta tudi duševni in čustveni razvoj. Otroci postanejo bolj samostojni pri svojem mišljenju, v tem obdobju pa so tudi čustveno veliko bolj občutljivi. Mladostniki se začnejo obremenjevati s svojo samopodobo in videzom, saj si želijo biti sprejeti v družbi. Ravno zaradi tega se do družinskih članov včasih ne obnašajo primerno. Mladostniki se delijo v mnoge skupine glede na interese. Vrstniške skupine so zelo pomembne pri osamosvajanju in odraščanju, saj se takrat otroci počasi začnejo ločevati od staršev. Z vključitvijo v mnoge skupine mladostnik pridobiva veliko novih izkušenj, predvsem glede odnosov, sodelovanja in zavzemanja za svoje interese.

„Nova generacija, tako imenovana iGeneracija, je z internetom obkrožena že od rojstva. Gre za mladostnike, rojene med letoma 1995 in 2012.“ (Domovina, 16. 11. 2017; Družba: V dobi pametnih telefonov najstniki bolj pasivni, depresivni, manj seksajo, a sklepajo trdnejša razmerja)

V istem članku preberemo mnenje profesorja psihologije v San Diegu, Jeana Twenga, ki meni, da je nastanek iGeneracije povzročil iPhone. Od leta 2007, ko so se z njim seznanili, so mladi postali neločljivo povezani z internetom.

»Največji uporabniki prenosa podatkov so mladi, ki porabijo celo dva- do trikrat več od zahtevnih uporabnikov drugih starostnih skupin,« razkrivajo na Telekomu. Mladi izstopajo tudi po uporabi sporočil SMS, saj jih na mesec pošljejo od dva- do trikrat

več kot povprečni uporabnik. Se pa kaže trend upadanja poslanih SMS-ov pri mladih, ki jih nadomeščajo s komunikacijo z različnimi aplikacijskimi rešitvami, kot so Viber, Snapchat, Facebook ...«(<https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/umazana-razmerja-ljudje-in-pametni-telefoni-3085#>, 7.11. 2018)

Najstniki so se konec prejšnjega stoletja s svojimi prijatelji brez nadzora staršev družili 2,8-krat na teden, do leta 2015 pa je ta številka padla na 2,3. Na zmenke je od leta 1980 hodilo 60 % populacije, v začetku 21. stoletja pa le še 40 %. Nekoč so se zaljubljali preko skupnih prijateljev, danes pa je najpogostejši način spoznavanja prav internet. Tinder, ki je mobilna aplikacija za zmenke, je tovrsten preobrat začel leta 2012, ko je bil ustanovljen.

Ker današnji najstniki večino svojega prostega časa preživljajo v svojih sobah pred pametnimi telefoni, kot ugotavljajo v prispevku, so bolj varni pred nevarnostmi fizičnih poškodb, saj so manj izpostavljeni fizičnim nevarnostim, bolj pa so dovzetni za psihične poškodbe. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja se je osamljenih počutilo 30 % najstnikov, do leta 2015 pa je ta številka porasla na 34 % mladih. »Glede na to, koliko časa pripadniki iGeneracije preživijo na telefonih, bi bilo logično sklepati, da jih to početje osrečuje. A ni tako! Manj časa kot najstniki preživijo pred zasloni, bolj so srečni.« (<https://www.domovina.je/v-dobi-pametnih-telefonov-najstniki-bolj-pasivni-depresivni-manj-seksajo-a-sklepajo-trdnejsa-razmerja/>, 17. 2. 2019)

Če se mladi družijo pretežno s pomočjo pametnih telefonov preko socialnih omrežij, ne razvijajo potrebnih SOCIALNIH VEŠČIN v realnem življenju. Čeprav znajo izbrati ustrezen emotikon v virtualnem svetu, pa se ne znajdejo v realni okoliščini.

Konec prejšnjega stoletja je bila želja mladih osamosvojiti se od staršev in imeti nekaj svoje svobode (opraviti vozniški izpit, zaslužiti svoj denar ...), pri generaciji sodobnih najstnikov pa je ta želja veliko manjša. »Iz udobja svoje sobe in s pametnim telefonom v roki imajo na dlani cel svet.« (<https://www.domovina.je/v-dobi-pametnih-telefonov-najstniki-bolj-pasivni-depresivni-manj-seksajo-a-sklepajo-trdnejsa-razmerja/>, 18. 2. 2019)

Sodobni mladi s starši preživljajo več čas, kot so ga predhodne generacij, vendar z njimi niso bolj povezani, kar lahko po mnenju piscev članka pripišemo predvsem rabi sodobne tehnologije.

Ker nas pametni telefoni v fizičnem smislu ohranjajo budne, imajo mladi, kot je ugotovljeno v prispevku, ki preživijo pred telefonom tri ali več ur na dan, veliko večje možnosti, da ne bodo spali dovolj. Za najstnike je priporočljivih od 7 do 9 ur spanja. Pomanjkanje spanja pri mladostnikih povzroča večje težave, kot so težja osredotočenost, razmišljanje in sklepanje, večja dovzetnost za bolezni, med bolezenskimi psihološkimi znaki pa predvsem depresija. (<https://www.domovina.je/v-dobi-pametnih-telefonov-najstniki-bolj-pasivni-depresivni-manj-seksajo-a-sklepajo-trdnejsa-razmerja/>, 18. 2. 2019).

4.12 ZASVOJENOST S PAMETNIM TELEFONOM

»Zasvojenost se na osebi kaže kot poseben način vedenja oz. kot bolezenska potreba po določeni snovi.«(<https://sl.wikipedia.org/wiki/Zasvojenost>, 24.10.2018)

Izraz nomofobija pomeni bolezensko stanje, pri katerem gre za paničen strah, da bi izgubili pametni telefon in tako „zamudili“ informacije, ki se pretakajo preko njega.

Gre za pretirano obliko, ki se v blažjih stanjih nahaja pri marsikom. Ko izgubimo mobilni telefon, se marsikdaj zavemo, da ne vemo niti telefonskih številk svojih najbližjih ... da je na telefone naloženo praktično vse, s čimer rokujemo, in da se brez pametnega telefona počutimo izgubljeni. (<https://safe.si/novice/nomofobija>, 7. 11. 2018)

Odvisnost je v našem primeru bolezenska potreba po telefonih, ki se kaže v motnjah spanja, čez dan pa neprestano čutimo potrebo po uporabi telefona. „Znanstveniki ugotavljajo, da nismo navezani na napravo, temveč na tisto, kar nam naprava omogoča. Mnogi najstniki doživljajo paničnim napadom podobne občutke, če ne morejo preveriti, kaj je novega na Instagramu, Snapchatu ali drugih družbenih omrežjih. Raziskovalci pa sicer ugotavljajo tudi, da nomofobijo v enaki meri doživljajo tako mladi kot starejši uporabniki.« (<https://www.dnevnik.si/1042782862>, 24.10.2018)

4.13 RABA PAMETNIH TELEFONOV NA OŠ FRANA ROŠA

S pojavom pametnih telefonov se srečujemo na vseh področjih življenja. Ker otroci in najstniki v šoli preživijo velik del svojega vsakdana, se tudi izobraževalne ustanove srečujejo z izzivom, kako urediti rokovanje s pametnimi telefoni. V Pravilih šolskega reda OŠ Frana Roša je v 5. členu (razdelek Č) pod naslovom Mobilni telefoni in druge elektronske naprave napisano :«V času šolskih in obšolskih dejavnosti ter med odmorom uporaba mobilnih telefonov in drugih elektronskih naprav ni dovoljena. Učenci, ki prinašajo elektronske naprave v šolo, jih na lastno odgovornost puščajo izklopljene v garderobnih omaricah. V primeru, da mora učenec nujno opraviti telefonski klic staršem, se to opravi iz tajništva šole. Učencem ni dovoljeno zvočno in slikovno snemanje ali fotografiranje drugih učencev in delavcev šole.» (Pravilnik o šolskem redu OŠ Frana Roša, sprejet 28. 9. 2017). Dokumentu sta dodani prilogi, in sicer Kršitve pravil šolskega reda in Opis postopkov, ki opredeljujeta kršitve in vzgojno delovanje šole po načelu postopnosti in sorazmernosti le-teh.

5. PRAKTIČNI DEL

5.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Na spletni anketni vprašalnik je odgovarjalo 206 učencev naše šole. Med njimi 99 deklet, kar predstavlja 48% vseh anketiranih, in 107 fantov, ki tvorijo celoto z 52%.

SPOL	Odgovori	Število	Odstotek
	1 (dekle.)	99	48%
	2 (fant.)	107	52%
	Skupaj	206	100%

Tabela 1: Anketirani glede na spol

V anketni vprašalnik smo zajeli tudi kriterij starosti anketiranih, ki so umeščeni v razrede od četrtega do devetega razreda. Med vprašanimi je po 29 učencev devetih in sedmih razredov (14%), 30 učencev šestih (15%), po 35 učencev četrthih in osmih (17%) in 49 učencev petih razredov (24%).

RAZRED	Odgovori	Število	Odstotek
	1 (četrthi)	35	17%
	2 (peti)	49	24%
	3 (šesti)	30	15%
	4 (sedmi)	29	14%
	5 (osmi)	35	17%
	6 (deveti)	29	14%
	Skupaj	206	100%

Tabela 2: Anketirani glede na razred

Anketirane smo spremljali ob upoštevanju njihove učne uspešnosti, tako da smo jih vprašali o njihovi najpogostejši učni oceni. Na vprašalnik je odgovarjalo 6 (3%) učencev z najpogostejšo nezadostno učno oceno, 10 (5%) z zadostno, 58 (28%) z dobro, 71 (34%) s prav dobro in 71 (34%) z najpogostejšo odlično učno oceno.

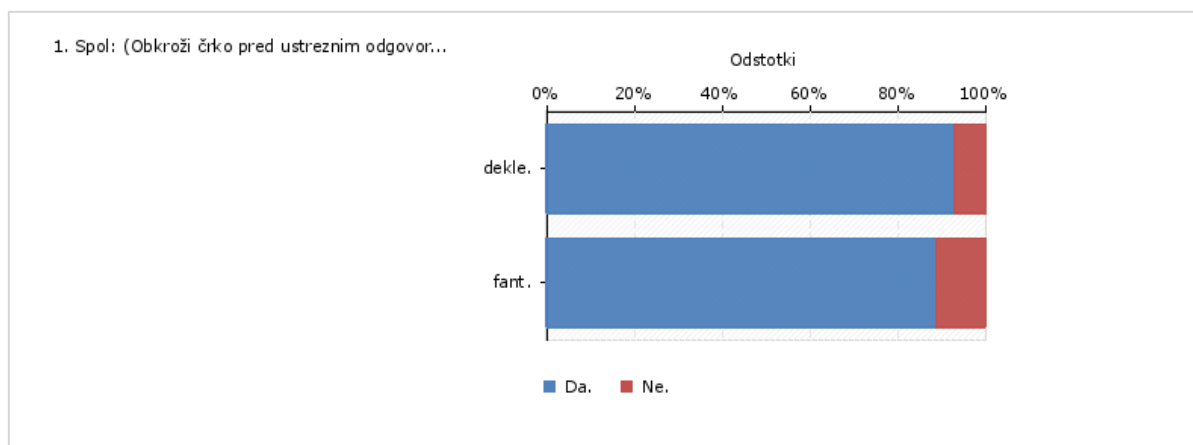
OCENA	Število	Navedbe
		Odstotek
nezadostna	6	3%
zadostna	10	5%
dobra	58	28%
prav dobra	71	34%
odlična	71	34%
SKUPAJ	206	100%

Tabela 3: Anketirani glede na najpogostejšo učno oceno

HIPOTEZA 1: Večina anketiranih učencev ima svoj mobilni telefon; odstotek se viša s starostjo učencev, ni pa odvisen od spola in uspeha anketiranih učencev.

		4. Ali imaš svoj mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)		
		Da.	Ne.	Skupaj
1. Spol: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	dekle	93	6	99
		94,00%	6,00%	100,00%
	fant	95	12	107
		88,79%	11,21%	100,00%
	Skupaj	188	19	206
	90,82%	9,18%	100,00%	

Tabela 4: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od spola

Graf 1: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov v odvisnosti od spola

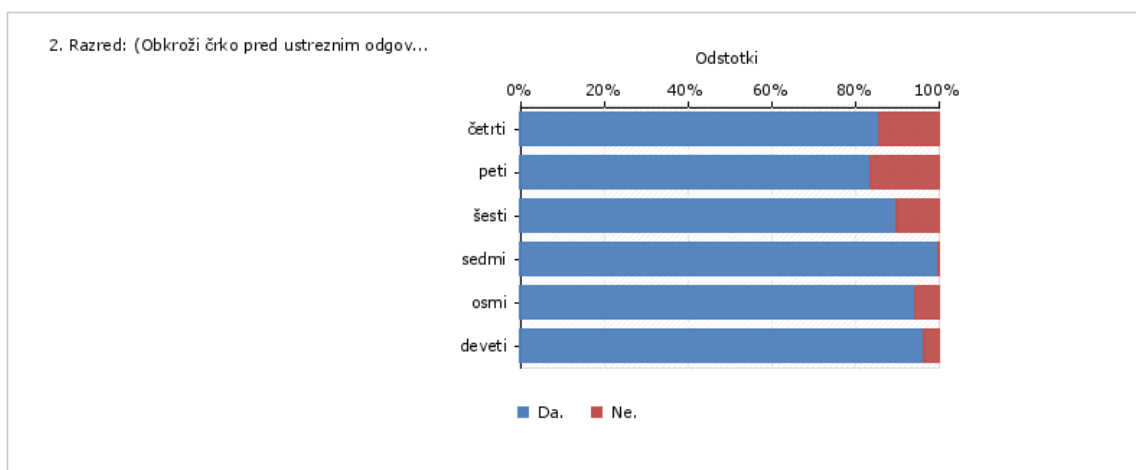
Raziskava kaže, da je večina učencev lastnikov mobilnih telefonov. Takih učencev je kar 90,82%. Ugotovili smo, da med njimi z nekaj odstotki prevladujejo dekleta (94% : 88,79%).

		4. Ali imaš svoj mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)		
		Da.	Ne.	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	30	5	35
		85,71%	14,29%	100,00%
	peti	41	8	49
	83,67%	16,33%	100,00%	
	27	3	30	
	90,00%	10,00%	100,00%	

	29	0	29
<i>sedmi</i>	100,00	0,00%	100,00%
	%		
	33	2	35
<i>osmi</i>	94,29%	5,71%	100,00%
	28	1	29
<i>devet</i>	96,55%	3,45%	100,00%
<i>Skupaj</i>	188	19	207
	90,82%	9,18%	100,00%

Tabela 5: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od starosti (razreda)

4. Ali imaš svoj mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 2: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od starosti (razreda)

85,71% anketiranih učencev četrtega razreda ima svoj mobilni telefon, v petem razredu se odstotek zniža na 83,76%, v šestem razredu naraste na 90%, v sedmem na 100%, nato pa se znova nekoliko zniža, saj v osmem razredu znaša 94,25%, v devetem pa naraste na 96,55%. Ugotovimo lahko, da število učencev, ki imajo svoj mobilni telefon, s starostjo (razredom) narašča.

4. Ali imaš svoj mobilni telefon?

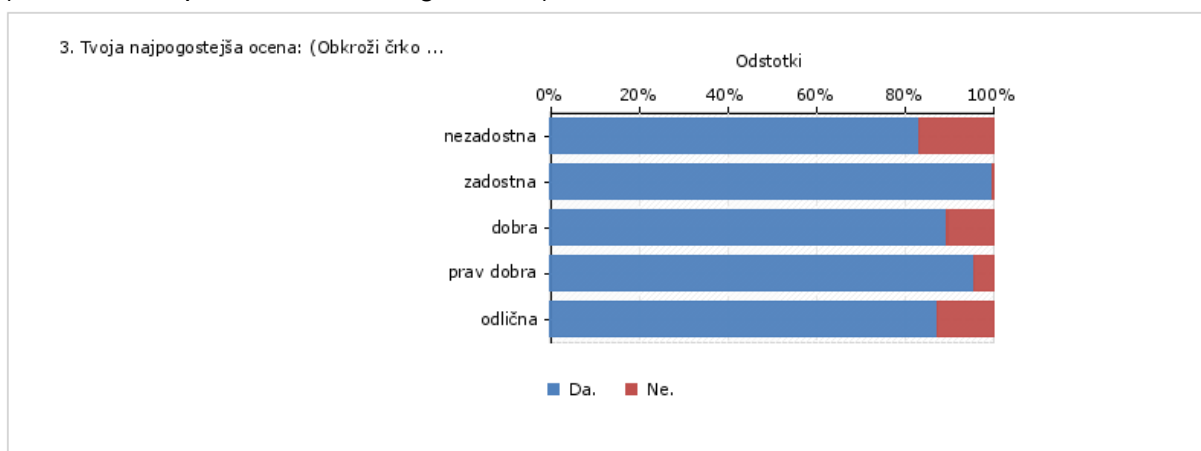
(Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

		Da.	Ne.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	nezadostna	5	1	6
		83,33%	16,67%	100,00%
	zadostna	10	0	10
		100,00%	0,00%	100,00%
		52	6	58
	dobra			

	89,66%	10,34%	100,00%
prav dobra	68	3	71
	95,77%	4,23%	100,00%
odlična	63	9	71
	88,73%	12,68%	100,00%
Skupaj	188	19	206
	91,26%	9,22%	100,00%

Tabela 6: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene

4. Ali imaš svoj mobilni telefon?
(Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 3: Anketirani glede na to, ali so lastniki mobilnih telefonov, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene

Učenci z najpogostejšo negativno učno oceno imajo svoj mobilni telefon v 83%, z zadostno oceno 100%; 89,66% je lastnikov mobilnih telefonov z dobro oceno, s prav dobro oceno 95,77%, z odlično pa 88,73%. Največ lastnikov mobilnih telefonov ima najpogosteje zadostno in prav dobro učno oceno, sledijo učenci z dobro oceno, tem učenci z odlično oceno, najnižji pa je odstotek učencev z negativno učno oceno.

Vsi telefoni, s katerimi rokujejo anketirani, sodijo v kategorijo pametnih telefonov; med njimi pa prevladujejo **Samsung**: galaxy a6, 7s, galaxy a3, galaxy xcover4, s5, s6, galaxy j7, galaxy s9, galaxy core j3, galaxy a6 (76 učencev) **Huawei**: p20, p9LITE, p20PRO, j6, 7, honor s8, p10 (63 anketiranih učencev); **iPhone** : 5, 6, 7, 8, xs max, xr, x, s, (52 učencev), **Lg** (10 učencev). 4 učenci niso odgovorili na vprašanje.

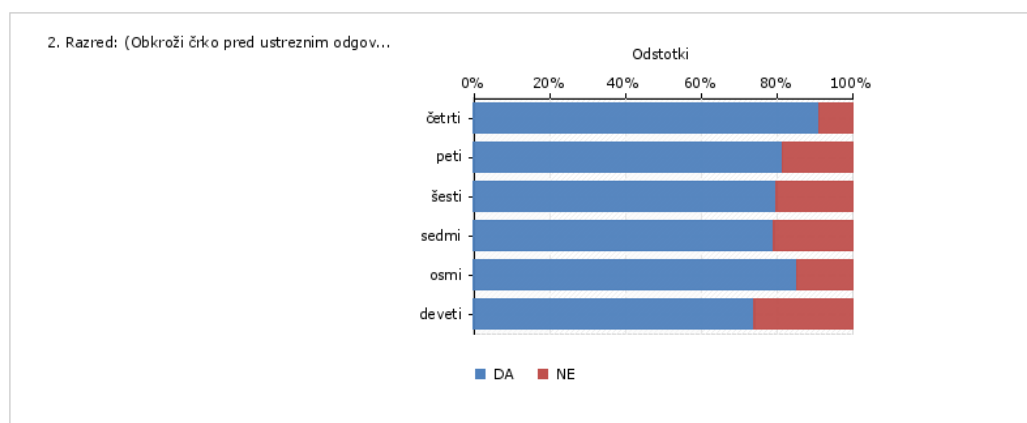
UGOTOVITVE KAŽEJO, DA LAHKO POTRDIMO PRVO HIPOTEZO, KI PRAVI, DA SE ŠTEVILO UČENCEV, KI IMAJO SVOJ MOBILNI TELEFON, VIŠA S STAROSTJO (RAZREDOM) UČENCEV, DA PA NI ODVISNO OD SPOLA IN SPLOŠNE UČNE OCENE ANKETIRANIH. DEKLETA IMAJO POGOSTEJE SVOJ MOBILNI TELEFON KOT FANTJE. UČENCI Z ZADOSTNO IN PRAVDOBRO OCENO SO POGOSTEJE LASTNIKI MOBILNIH TELEFONOV KOT UČENCI Z DOBRO, ODLIČNO IN NEZADOSTNO UČNO OCENO.

HIPOTEZA 2: Učenci četrh in petih razredov mobilne telefone v večji meri uporabljajo za igranje igrice; starejši učenci pa pogosteje kot mlajši za družbena omrežja, aplikacije za vsakdanjo rabo in aplikacije za urejanje videoposnetkov in fotografij. Anketirani učenci v zelo nizkem odstotku uporabljajo aplikacije za izobraževanje. Najpogosteje in največ časa porabijo za igranje igrice fantje, dekleta pa za družbena omrežja.

2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš).		Skupaj
	DA	NE	
četrti	31	3	34
	91,18%	8,82%	100,00%
peti	40	9	49
	81,63%	18,37%	100,00%
šesti	24	6	30
	80,00%	20,00%	100,00%
sedmi	23	6	29
	79,31%	20,69%	100,00%
osmi	29	5	34
	85,29%	14,71%	100,00%
deveti	20	7	27
	74,07%	25,93%	100,00%
Skupaj	167	36	203
	82,27%	17,73%	100,00%

Tabela 7: Anketirani glede na starost (razred) in rabo igrice na mobilnem telefonu

6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš). PODRAZDELEK: IGRICE

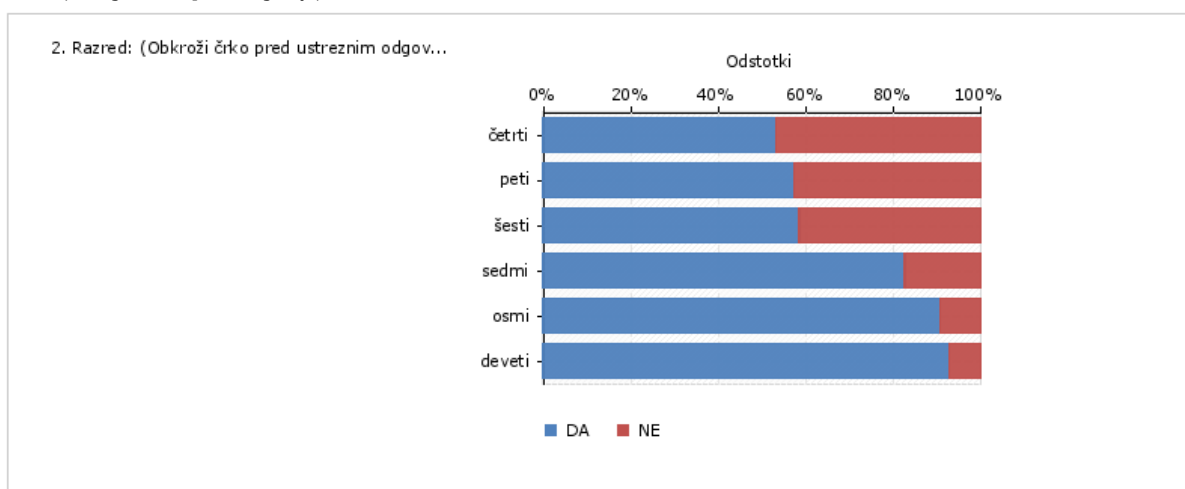
Graf 4: Anketirani glede na starost (razred) in rabo igrice na mobilnem telefonu

Tabela in graf kažeta, da število učencev, ki na mobilnem telefonu igra igrice upada od četrtega razreda, ko zajema 91,18% anketiranih učencev, do sedmega razreda, kjer je odstotek 79,31%, znova pa naraste med učenci 8. razreda (85,29%), v devetem pa se zniža na 74,07%. Na anketno vprašanje niso odgovorili 3 anketirani.

DRUŽBENA OMREŽJA		6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš).		
2. Razred:		DA	NE	Skupaj
(Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	16	14	30
		53,33%	46,67%	100,00%
	peti	27	20	47
		57,45%	42,55%	100,00%
	šesti	17	12	29
		58,62%	41,38%	100,00%
	sedmi	24	5	29
		82,76%	17,24%	100,00%
	osmi	30	3	33
		90,91%	9,09%	100,00%
	deveti	26	2	28
		92,86%	7,14%	100,00%
	Skupaj	140	56	196
		71,43%	28,57%	100,00%

Tabela 8: Anketirani glede na starost (razred) in rabo družbenih omrežij na mobilnem telefonu

6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš) ; PODRAZDELEK: DRUŽBENA OMREŽJA

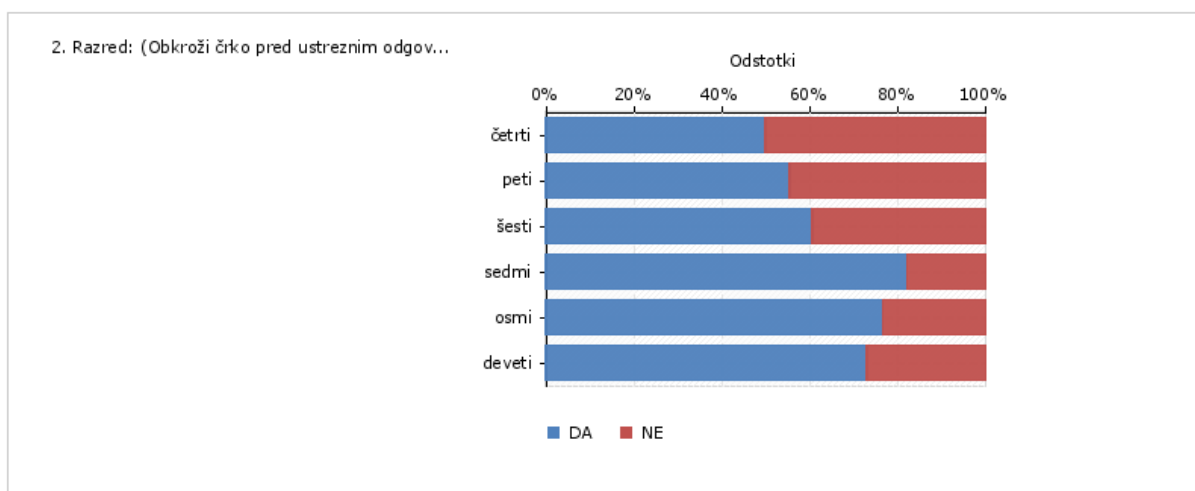
Graf 5: Anketirani glede na starost (razred) in rabo družbenih omrežij na mobilnem telefonu

Iz prikaza ugotovimo, da se število učencev, ki na mobilnem telefonu uporabljajo družbena omrežja, s starostjo učencev (razredi) viša. V četrtem razredu je takih učencev 53,33%; v četrtem 57,45%; v petem 58,62%, v sedmem poskoči na 82,76%, v osmem znaša 90,91%, v devetem pa 92,86%. Deset učencev ni odgovorilo na anketno vprašanje.

APLIKACIJE ZA VSAKDANJO RABO		6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš)		Skupaj
		DA	NE	
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	14	14	28
		50,00%	50,00%	100,00%
	peti	25	20	45
		55,56%	44,44%	100,00%
	šesti	17	11	28
		60,71%	39,29%	100,00%
	sedmi	23	5	28
		82,14%	17,86%	100,00%
	osmi	23	7	30
		76,67%	23,33%	100,00%
	deveti	19	7	26
		73,08%	26,92%	100,00%
	Skupaj	121	64	185
		65,41%	34,59%	100,00%

Tabela 9: Anketirani glede na starost (razred) in rokovanjem aplikacij za vsakdanjo rabo na mobilnem telefonu

6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš) ; PODRAZDELEK: APLIKACIJE ZA VSAKDANJO RABO

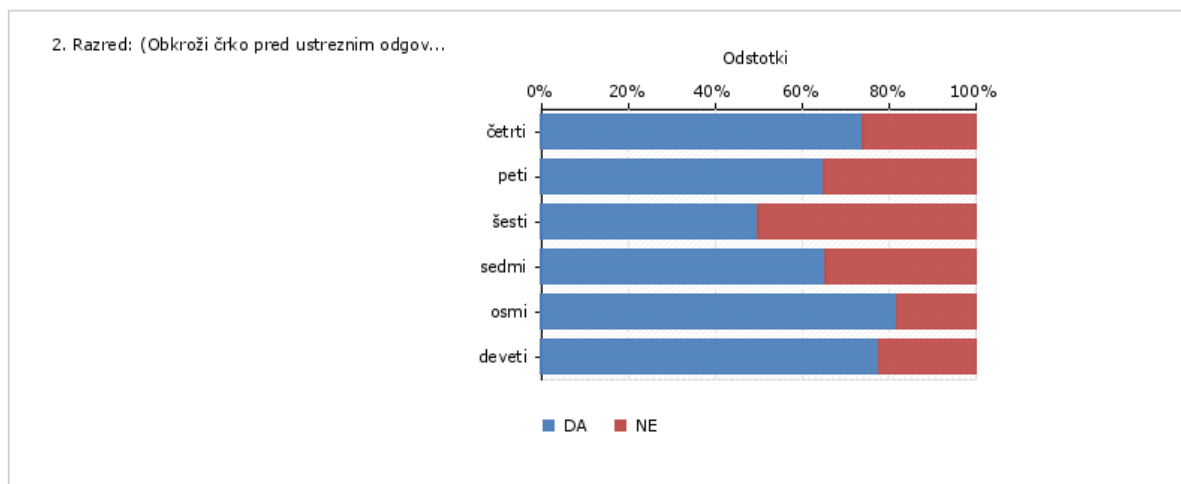
Graf 6: Anketirani glede na starost (razred) in rokovanje z aplikacijami za vsakdanjo rabo na mobilnem telefonu

Ugotovili smo, da uporaba aplikacije za vsakdanjo rabo narašča s starostjo učencev (razredom), saj v četrtem znaša 50%, v petem 55,56%, v šestem 60,71%; močno poraste v sedmem (82,14%), nato pa nekoliko pade v osmem (76,67%) in devetem razredu (73,08%). Na vprašanje ni odgovorilo 21 učencev.

APLIKACIJE ZA UREJANJE VIDEOPOSNETKOV IN FOTOGRAFIJ	6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš)	DA	NE	Skupaj
		2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	23
		74,19%	25,81%	100,00%
	peti	30	16	46
		65,22%	34,78%	100,00%
	šesti	14	14	28
		50,00%	50,00%	100,00%
	sedmi	19	10	29
		65,52%	34,48%	100,00%
	osmi	27	6	33
		81,82%	18,18%	100,00%
	deveti	21	6	27
		77,78%	22,22%	100,00%
	Skupaj	134	60	194
		69,07%	30,93%	100,00%

Tabela 10: Anketirani glede na starost (razred) in rabo aplikacij za urejanje videoposnetkov in fotografij

6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš) ; PODRAZDELEK: APLIKACIJE ZA UREJANJE VIDEOPOSNETKOV IN FOTOGRAFIJ

Graf 7: Anketirani glede na starost (razred) in rabo aplikacij za urejanje videoposnetkov in fotografij

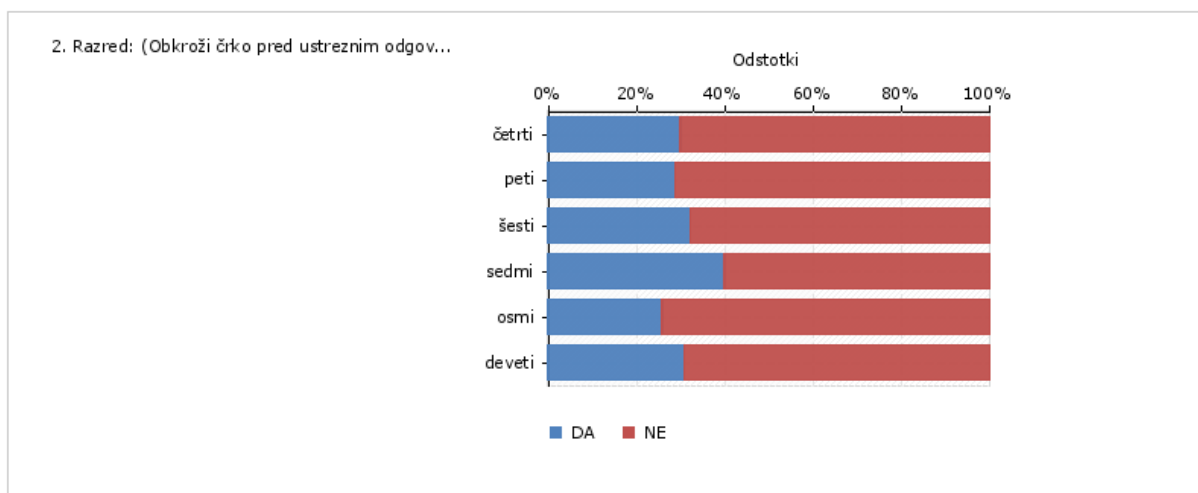
Podatki kažejo, da raba tovrstnih aplikacij pada od četrtega do šestega razreda

(74,19 % : 65,22% : 50%), v sedmem (65,52%) in osmem (77,78) narašča, v devetem pa znova pade (69,07%). Na anketno vprašanje ni odgovorilo 12 učencev.

IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE	6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš)			Skupaj
		DA	NE	
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	9	21	30
		30,00%	70,00%	100,00%
	peti	13	32	45
		28,89%	71,11%	100,00%
	šesti	9	19	28
		32,14%	67,86%	100,00%
	sedmi	10	15	25
		40,00%	60,00%	100,00%
	osmi	8	23	31
		25,81%	74,19%	100,00%
	deveti	8	18	26
		30,77%	69,23%	100,00%
	Skupaj	57	128	185
		30,81%	69,19%	100,00%

Tabela 11: Anketirani glede na starost (razred) in rabo izobraževalnih aplikacij na mobilnem telefonu

Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš) ; PODRAZDELEK: IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE

Graf 8: Anketirani glede na starost (razred) in rabo izobraževalnih aplikacij na mobilnem telefonu

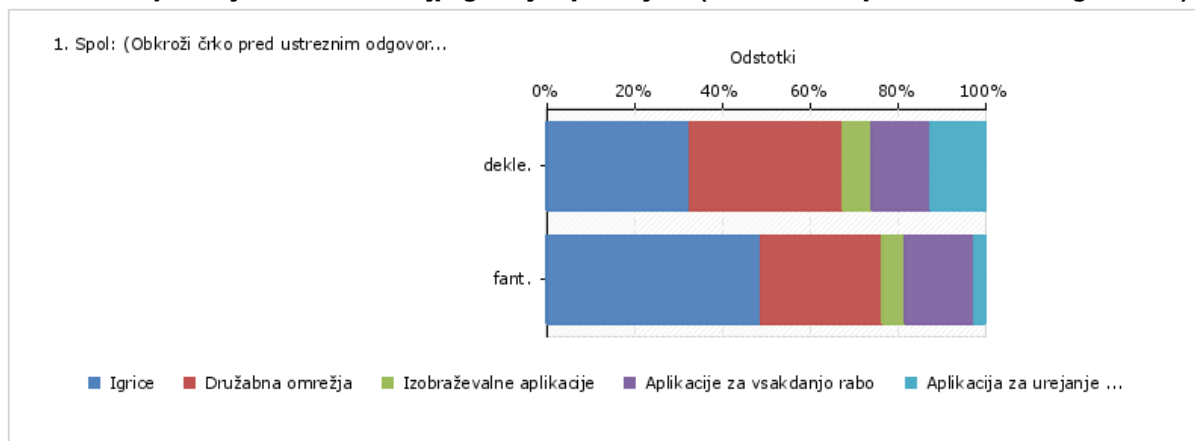
Podatki kažejo, da vse starosti učencev na mobilnih telefonih v najnižjem odstotku uporabljajo izobraževalne aplikacije. V največji meri se z njimi ukvarjajo učenci

sedmih razredov (40%), ostale starostne skupine pa se gibajo okoli 30%. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 21 učencev.

7. Katere aplikacije na telefonu najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)						
	Igrice	Družbena omrežja	Izobraževalne aplikacije	Aplikacije za vsakdanjo rabo	Aplikacija za urejanje videoposnetkov in fotografij	Skupaj
1. Spol: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)						
dekle.	39	42	8	16	15	120
	32,50%	35,00%	6,67%	13,33%	12,50%	100,00%
fant.	56	32	6	18	3	115
	48,70%	27,83%	5,22%	15,65%	2,61%	100,00%
vsota						235

Tabela 12: Anketirani glede na spol in rabo aplikacij na mobilnem telefonu

7. Katere aplikacije na telefonu najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

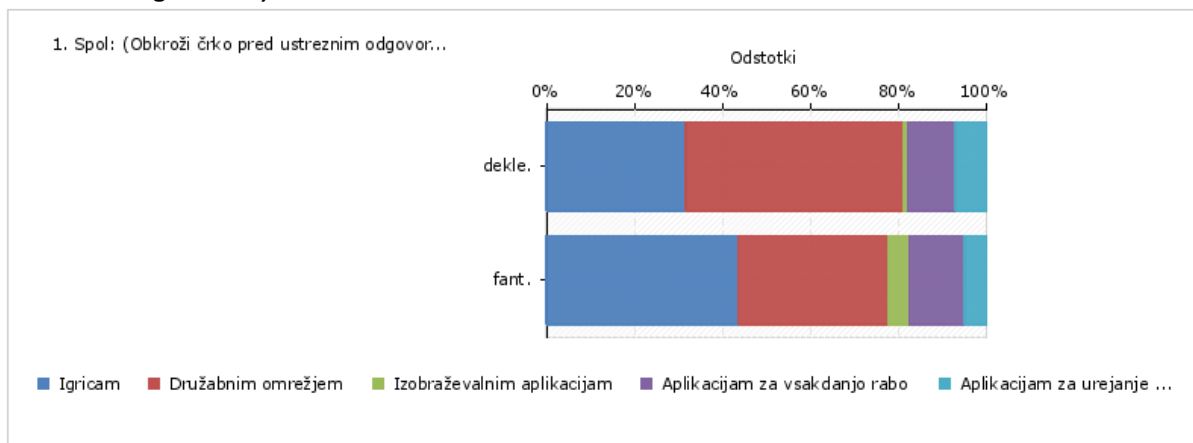
Graf 9: Anketirani glede na spol in rabo aplikacij na mobilnem telefonu

Večina deklet mobilni telefon uporablja za družbena omrežja (35,30%), nato pa za igranje igrice (32,50%), fantje pa mobilne telefone v največjem številu uporabljajo za igranje igrice (48,70%), na drugem mestu pa so družbena omrežja (27,83%). Ker so nekateri anketirani obkrožali več odgovorov, je vsota odgovorov preseгла število anketiranih učencev.

8. Katerim aplikacijam na mobilnem telefonu nameniš največ svojega časa? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)						
	Igricam	Družbenim omrežjem	Izobraževalnim aplikacijam	Aplikacijam za vsakdanjo rabo	Aplikacijam za urejanje videoposnetkov in fotografij	Skupaj
1. Spol: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)						
dekle.	32	50	1	11	7	101
	31,68%	49,50%	0,99%	10,89%	6,93%	100,00%
fant.	45	35	5	13	5	103
	43,69%	33,98%	4,85%	12,62%	4,85%	100,00%
Skupaj	77	85	6	24	12	204
	37,75%	41,67%	2,94%	11,76%	5,88%	100,00%

Tabela 13: Anketirani glede na spol in čas rabe aplikacij na mobilnem telefonu

8. Katerim aplikacijam na mobilnem telefonu nameniš največ svojega časa? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 10: Anketirani glede na spol in čas rabe aplikacij na mobilnem telefonu

Tudi pri času rabe posameznih aplikacij se pojavljajo rezultati, podobni najpogosteje rabljenim aplikacijam. Dekleta največ svojega časa namenijo družbenim omrežjem (49,50%), nato pa igricam (31,68%), fantje pa ravno obratno; igrice predstavljajo 43,69%; družbena omrežja pa 33,98%.

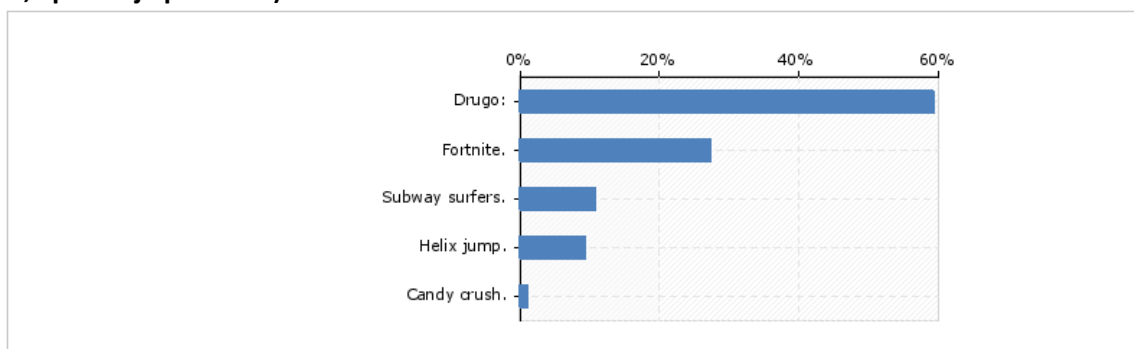
POTRDIVA TISTI DEL DRUGE HIPOTEZE, KI PRAVI, DA MLAJŠI UČENCI TELEFONE V VEČJI MERI UPORABLJAJO ZA IGRANJE IGRIC KOT STAREJŠI; STAREJŠI UČENCI PA POGOSTEJE KOT MLAJŠI ZA DRUŽBENA OMREŽJA IN IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE; UPORABO APLIKACIJ ZA VSAKDANJO RABO IN UREJANJE VIDEOPOSNETKOV TER FOTOGRAFIJ PA LE DELNO POTRDIVA. POTRDIVA TUDI DEL DRUGE HIPOTEZE, KI PRAVI, DA IZOBRAŽEVALNE APLIKACIJE NA MOBILNIH TELEFONIH UPORABLJA NIZEK ODTOTEK VPRAŠANIH. POTRJUJEVA, DA DEKLETA NAJPOGOSTJE IN NAJVEČ ČASA PREŽIVIJO NA DRUŽBENIH OMREŽJIH, FANTJE PA OB IGRICAH.

HIPOTEZA 3: Največ anketiranih učencev igra igrico Fortnite, med družbenimi omrežji sta najbolj priljubljena Viber in Snapchat, Doulongo in Phomath sta v ospredju pri izobraževalnih aplikacijah. Med aplikacijami za vsakdanjo rabo učenci četrhi in petih razredov redkeje uporabljajo budilko in računalno kot učenci od šestega do devetega razreda naprej. Beležke večina anketiranih ne uporablja.

9. Katero vrsto igrice najpogosteje igraš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne igraš igrice, vprašanje preskoči.)		
	Število	%
Fortnite.	53	25%
Subway surfers.	21	10%
Candy crush.	2	1%
Helix jump.	18	9%
Drugo:	115	55%
SKUPAJ	209	100%

Tabela 14: Najpogosteje igrane igrice na mobilnih telefonih

9. Katero vrsto igrice najpogosteje igraš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne igraš igrice, vprašanje preskoči.)

Graf 11: Najpogosteje igrane igrice na mobilnih telefonih

Med ponujenimi odgovori prevladuje igrica Fortnite (25%), ki ji sledijo Subway Sufers (10%), Helix Jump (9%) in Aandy Crash (2%). Veliko učencev je obkrožilo odgovor *drugo*. Štetje posameznih odgovorov pod razdelkom *drugo* postavlja v ospredje še naslednje igrice: asphalt (10 učencev), ball poll (8 učencev), roblox (8 učencev), clash of clans (6 učencev), mencraft (4 učenci), slither (4 učenci). Ostale igrice igrajo 3 ali manj anketiranih učencev. Pod razdelek *drugo* je 8 učencev odgovorilo, da ne igrajo igrice. Na anketno vprašanje so trije učenci odgovorili z dvema odgovoroma, zato število odgovorov presega število anketiranih učencev.

10. Katero družbeno omrežje najpogosteje uporabljaš?

(Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš družabnih omrežij, vprašanje preskoči.

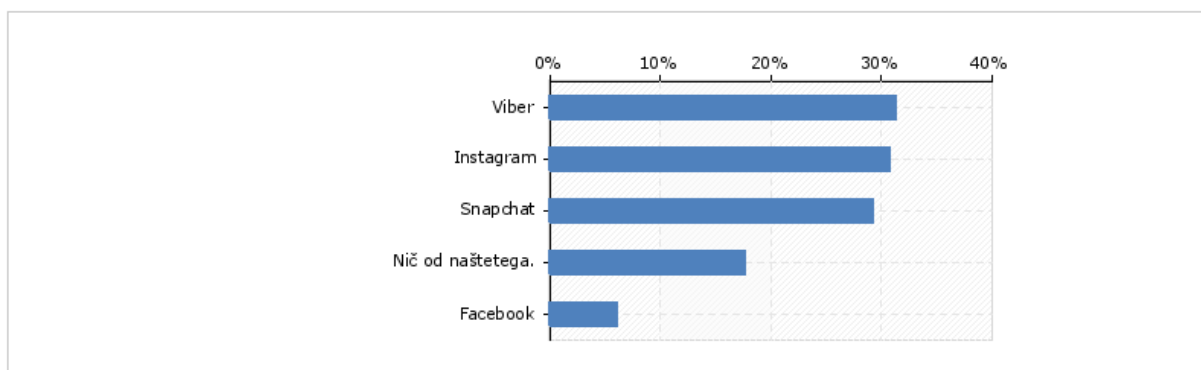
Podvprašanja

	Število	Odstotek
Instagram	61	27%

Snapchat	58	25%
Viber	62	27%
Facebook	12	5%
Nič od naštetega.	35	15%
SKUPAJ	208	100%

Tabela 15: Najpogosteje uporabljena družbena omrežja

10. Katero družabno omrežje najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš družabnih omrežij, vprašanje preskoči.

Graf 12: Najpogosteje uporabljena družbena omrežja

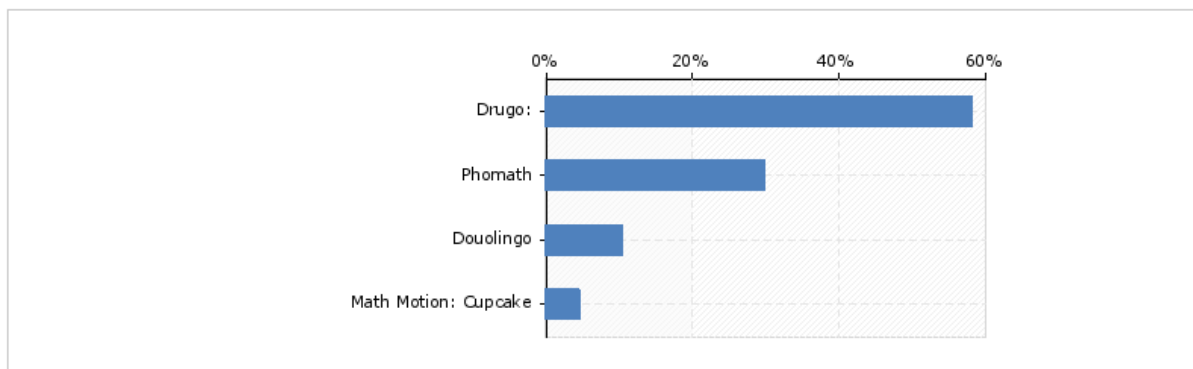
Anketirani učenci se v največjem številu odločajo za Instagram in Viber (oba po 27%) na drugem mestu je Snapchat (25%), na tretjem Facebook (5%), za nič od naštetega pa se je odločilo 15 % vprašanih. Na anketnem vprašalniku sta dva učenca obkrožila dva odgovora, zato število odgovorov presega število anketiranih.

11. Katero izobraževalno aplikacijo najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš izobraževalnih aplikacij, vprašanje preskoči.
Podvprašanja

	Število	Odstotek
Douolingo	14	10%
Phomath	40	29%
Math Motion: Cupcake	6	4%
Drugo:	78	57%
SKUPAJ	138	100%

Tabela 16: Najpogosteje uporabljene izobraževalne aplikacije

11. Katero izobraževalno aplikacijo najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš izobraževalnih aplikacij, vprašanje preskoči.

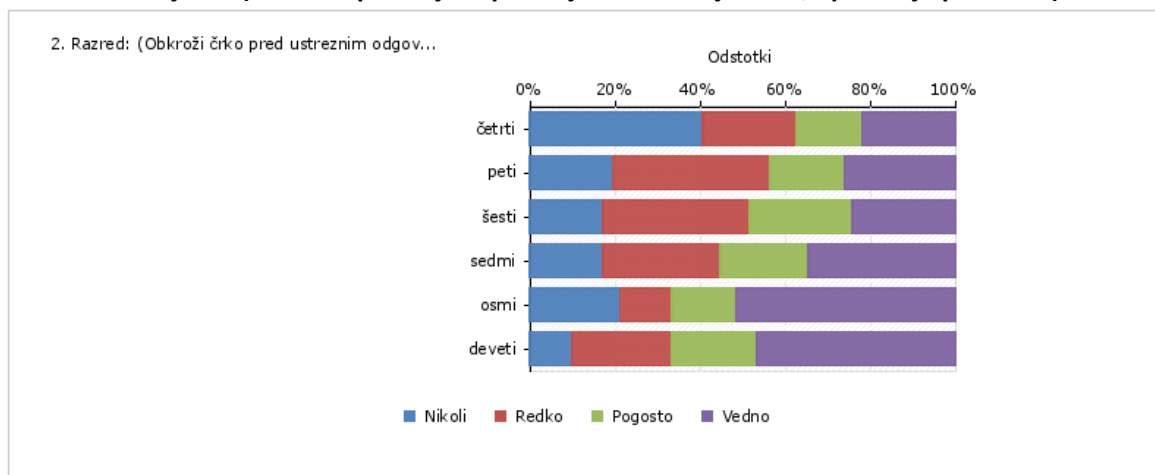
Graf 13: Najpogosteje uporabljene izobraževalne aplikacije+

Med ponujenimi možnostmi so anketirani najpogosteje izbrali aplikacijo Phomath (29%), sledi Doulingo z 10% in Math Motion: Cupcake.s 4%. Večina anketiranih je obkrojila odgovor drugo (57%). Med njimi je en učenec napisal, da uporablja I-učbenik, 40 anketiranih pa, da ne uporabljajo nobene od izobraževalnih aplikacij; čeprav jim je navodilo narekovalo, naj v tem primeru odgovor preskočijo.

BUDILKA		12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi križce). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)				
		Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	13	7	5	7	32
		40,63%	21,88%	15,63%	21,88%	100,00%
	peti	9	17	8	12	46
		19,57%	36,96%	17,39%	26,09%	100,00%
	šesti	5	10	7	7	29
		17,24%	34,48%	24,14%	24,14%	100,00%
	sedmi	5	8	6	10	29
		17,24%	27,59%	20,69%	34,48%	100,00%
	osmi	7	4	5	17	33
		21,21%	12,12%	15,15%	51,52%	100,00%
deveti	3	7	6	14	30	
	10,00%	23,33%	20,00%	46,67%	100,00%	
Skupaj		42	53	37	67	199
		21,11%	26,63%	18,59%	33,67%	100,00%

Tabela 17: Raba BUDILKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi kljukice). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)

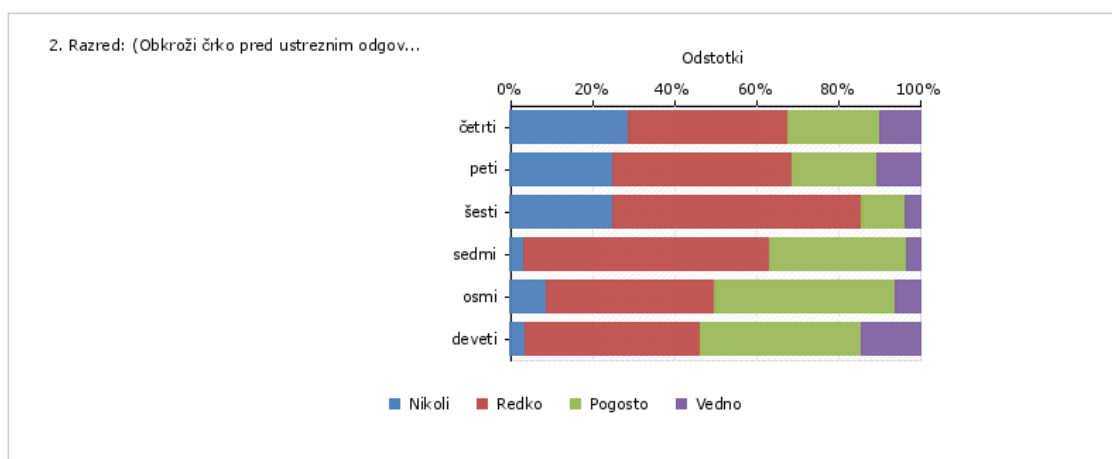
Graf 14: Raba BUDILKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

Analiza kaže, da s starostjo učencev narašča pogostost rabe funkcije budilke na mobilnem telefonu. V četrtem razredu je največje število anketiranih nikoli ne uporablja (40,63%), v petem in šestem je zgostitveno jedro na postavki redko (36,96; 34,48%), od sedmega do devetega razreda pa prevladuje odgovor vedno (34,48%; 51,52%, 46,67%).

Računalo		12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi kljukice). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)				
		Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	9	12	7	3	31
		29,03%	38,71%	22,58%	9,68%	100,00%
	peti	12	21	10	5	48
		25,00%	43,75%	20,83%	10,42%	100,00%
	šesti	7	17	3	1	28
		25,00%	60,71%	10,71%	3,57%	100,00%
	sedmi	1	18	10	1	30
		3,33%	60,00%	33,33%	3,33%	100,00%
	osmi	3	14	15	2	34
		8,82%	41,18%	44,12%	5,88%	100,00%
deveti	1	12	11	4	28	
	3,57%	42,86%	39,29%	14,29%	100,00%	
Skupaj	33	94	56	16	199	
	16,58%	47,24%	28,14%	8,04%	100,00%	

Tabela 18: Raba RAČUNALA; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi kljukice). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)
PODRAZDELEK: RAČUNALO

Graf 15: Raba RAČUNALA; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

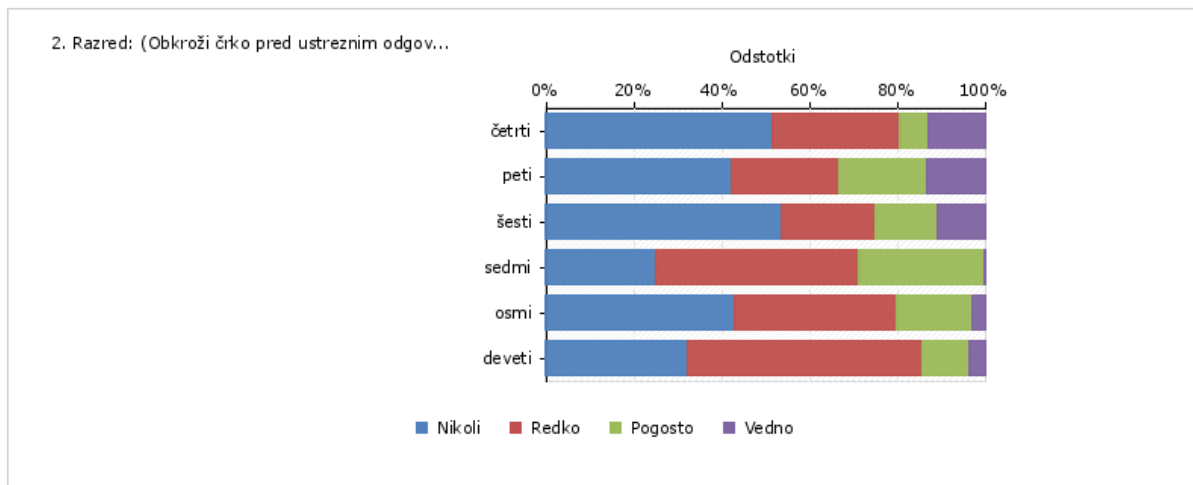
Pri vseh starostnih skupinah z izjemo osmih razredov prevladuje odgovor redko. Osmi s 44,12% odgovarjajo, da računalno uporabljajo pogosto. Po pregledu vseh kategorij odgovorov pa je opaziti, da s starostjo učencev narašča raba računalna, zlasti med učenci osmih in devetih razredov.

Beležka		12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi kljukice). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči				
		Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	16	9	2	4	31
		51,61%	29,03%	6,45%	12,90%	100,00%
	peti	19	11	9	6	45
		42,22%	24,44%	20,00%	13,33%	100,00%
	šesti	15	6	4	3	28
		53,57%	21,43%	14,29%	10,71%	100,00%
	sedmi	7	13	8	0	28
		25,00%	46,43%	28,57%	0,00%	100,00%
	osmi	15	13	6	1	35
		42,86%	37,14%	17,14%	2,86%	100,00%
deveti	9	15	3	1	28	
	32,14%	53,57%	10,71%	3,57%	100,00%	
Skupaj	81	67	32	15	195	
	41,54%	34,36%	16,41%	7,69%	100,00%	

Tabela 19: Raba BELEŽKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tabele na ustrezna mesta naredi kljukice). Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)

PODRAZDLEK: BELEŽKA

Graf 16: Raba BELEZKE; vnaprej naložena aplikacija na mobilnih telefonih

Z izjemo sedmih in devetih razredov vse starostne skupine anketiranih učencev beležke v največjem odstotku ne uporablja nikoli. Učenci sedmih (46,43%) in devetih razredov (53, 57%) odgovarjajo, da beležko uporabljajo redko.

POTRDIMO DEL TRETJE HIPOTEZE, KI PRAVI, DA VEČINA ANKETIRANIH UČENCEV IGRA IGRICO FORTNIGHT; DA STA NAJPOGOSTEJE RABLJENI IZOBRAŽEVALNI APLIKACIJI DOUOLONGO IN PHOMATH TER DA MED APLIKACIJAMI ZA VSAKDANJO RABO STAREJŠI UČENCI POGOSTEJE UPORABLJAJO BUDILKO IN RAČUNALO KOT MLAJŠI. DRŽI TUDI DOMNEVA, DA VEČINA ANKETIRANIH BELEŽKE NE UPORABLJA NIKOLI. MED DRUŽBENIMI OMREŽJI PA PREVLAJUJETA VIBER IN INSTAGRAM IN NE SNAPCHAT, KOT SMO DOMNEVALI.

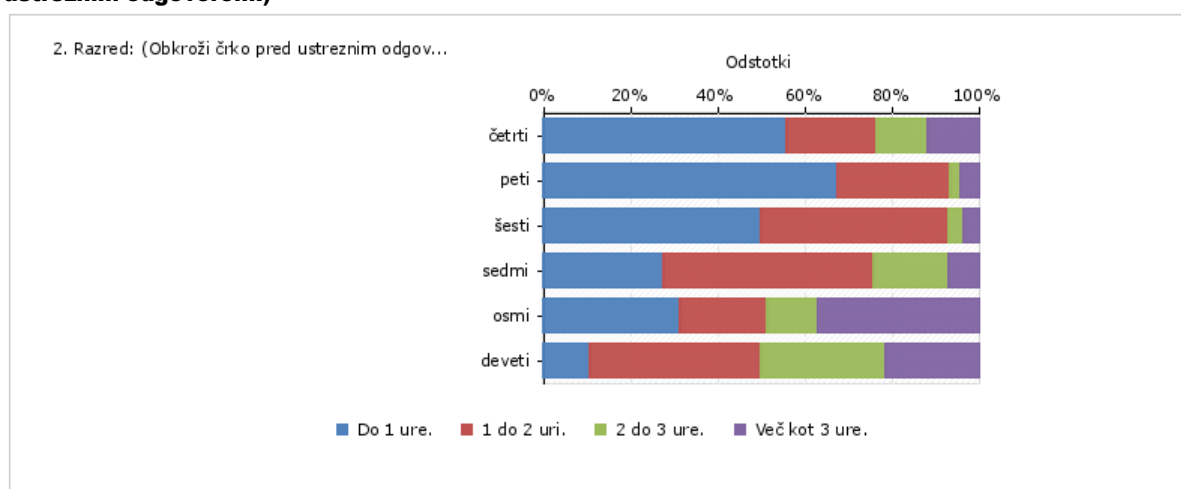
HIPOTEZA 4: Čas, ki ga anketirani namenijo rabi pametnih telefonov, narašča z njihovo starostjo; časom, ki ga imajo na voljo, in slabšim učnim uspehom. Anketirani med vikendom pametnim telefonom posvetijo več časa kot med delovnim tednom. Učenci s slabšim učnim uspehom posvetijo več časa pametnim telefonom med delovnim tednom in vikendom kot učenci z višjim učnim uspehom.

		13. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med delovnim tednom? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)				
		Do 1 ure.	1 do 2 uri.	2 do 3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	19	7	4	4	34
	peti	55,88%	20,59%	11,76%	11,76%	100,00%
	šesti	67,39%	26,09%	2,17%	4,35%	100,00%

	50,00%	42,86%	3,57%	3,57%	100,00%
sedmi	8	14	5	2	29
	27,59%	48,28%	17,24%	6,90%	100,00%
osmi	11	7	4	13	35
	31,43%	20,00%	11,43%	37,14%	100,00%
deveti	3	11	8	6	28
	10,71%	39,29%	28,57%	21,43%	100,00%
Skupaj	86	63	23	28	200
	43,00%	31,50%	11,50%	14,00%	100,00%

Tabela 20: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih

13. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med delovnim tednom. (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 17: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih

Večina učencev četrtilh uporablja mobilni telefon do ene ure med delovnim tednom (55,88%), nato sledi odgovor od 1 do 2 ur (20,59%); podobna je slika pri petih razredih, kjer je ta odstotek še višji (67,39% do ene ure; 26,09 1do 2 uri). Tudi v šestem razredu večina anketiranih uporablja mobilni telefon do ene ure (50%), narašča pa število učencev, ki ga uporabljajo 1 do 2 uri (42,86%). V sedmem razredu se težišče pomakne na rabo 1-2 uri na dan (48,28%); osmi razred je specifično razdeljen na dve skrajnosti med kategorijama do ene ure in več kot tri ure; pri čemer prevladuje odgovor več kot tri ure (37,14%), v devetem razredu prevladuje odgovor ena do dve uri (39,29%), pri čemer imamo visoke odstotke tudi pri postavkah 2-3 ure in več kot 3 ure (28,57%; 21,43%). Na anketno vprašanje ni odgovorilo 6 učencev.

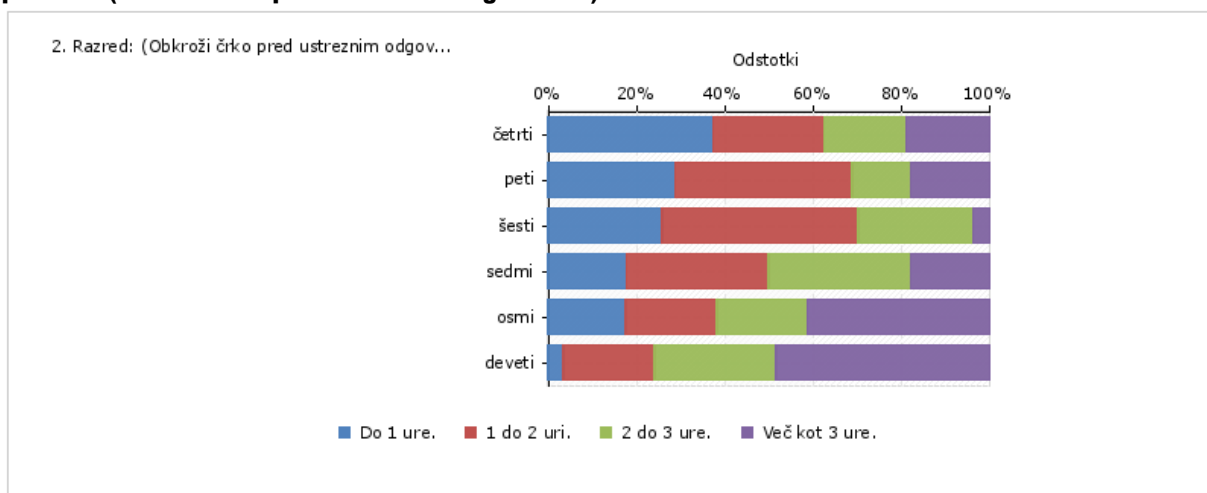
14. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med vikendom, med počitnicami in prazniki?

(Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

		Do 1 ure.	1 do 2 uri.	2 do 3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	12	8	6	6	32
		37,50%	25,00%	18,75%	18,75%	100,00%
	peti	13	18	6	8	45
		28,89%	40,00%	13,33%	17,78%	100,00%
	šesti	7	12	7	1	27
		25,93%	44,44%	25,93%	3,70%	100,00%
	sedmi	5	9	9	5	28
		17,86%	32,14%	32,14%	17,86%	100,00%
	osmi	6	7	7	14	34
		17,65%	20,59%	20,59%	41,18%	100,00%
deveti	1	6	8	14	29	
	3,45%	20,69%	27,59%	48,28%	100,00%	
Skupaj	44	60	43	48	195	
	22,56%	30,77%	22,05%	24,62%	100,00%	

Tabela 21: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih

14. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med vikendom, med počitnicami in prazniki. (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 18: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od starosti (razreda) anketiranih

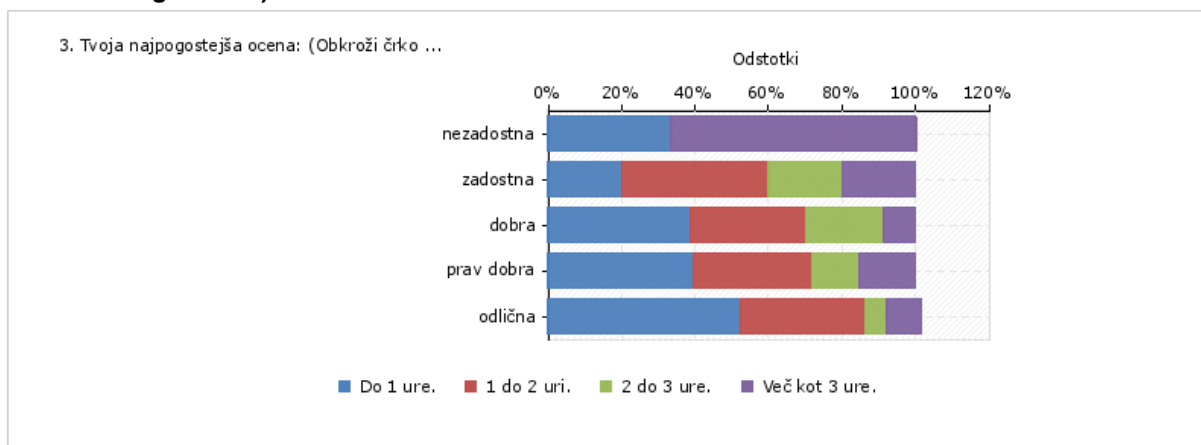
Tabela in graf kažeta, da učenci vseh starosti med vikendom, počitnicami in prazniki več časa uporabljajo mobilne telefone. Pri učencih četrtilih razredov prevladuje odgovor do ene

ure (37,50), pri petih in šestih razredih se dvigne na območje 1-2 uri (40%; 44,44%); pri učencih sedmih razredov se najvišji odstotki razdelijo med 1-2 uri na dan ter 2-3 ure na dan, pri učencih osmih in devetih razredov pa večina anketiranih uporablja mobilni telefon več kot tri ure na dan (41,18%; 48,29). Na anketni vprašalnik ni odgovorilo 11 učencev.

		13. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med delovnim tednom? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)				
		Do 1 ure.	1 do 2 uri.	2 do 3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	nezadostna	2	0	0	4	6
		33,33%	0,00%	0,00%	66,67%	100,00%
	zadostna	2	4	2	2	10
		20,00%	40,00%	20,00%	20,00%	100,00%
	dobra	22	18	12	5	57
		38,60%	31,58%	21,05%	8,77%	100,00%
	prav dobra	28	23	9	11	71
		39,44%	32,39%	12,68%	15,49%	100,00%
odlična	34	22	4	6	65	
	52,31%	33,85%	6,15%	9,23%	100,00%	
Skupaj	86	63	23	28	199	
	43,22%	31,66%	11,56%	14,07%	100,00%	

Tabela 22: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih

Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med delovnim tednom? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 19: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med delovnim tednom, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih

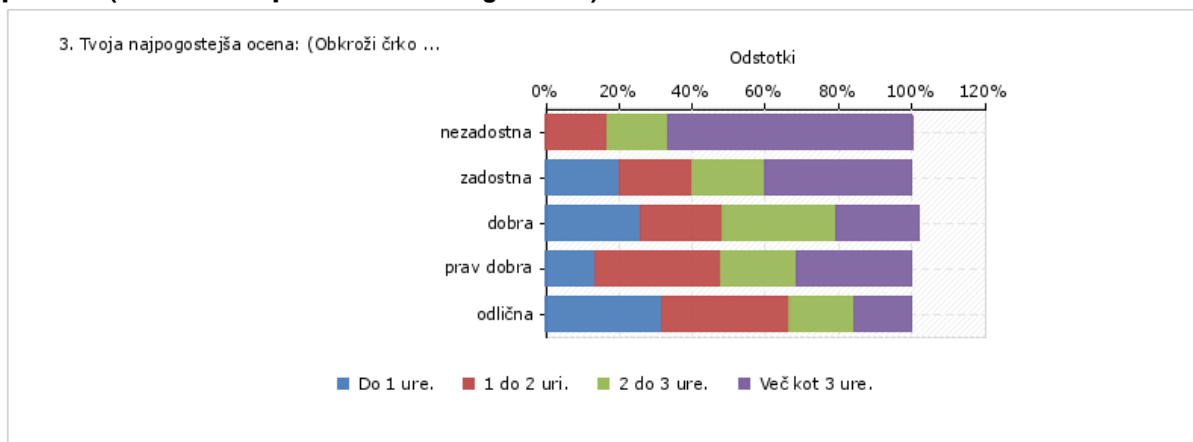
Učenci z najpogostejšo negativno učno oceno so na mobilnih telefonih največ časa (66,67%) - več kot 3 ure dnevno; učenci z zadostno oceno 1-2 uri (40,00%); anketirani z dobro, prav dobro in odlično oceno pa mobilni telefon v povprečju uporabljajo do ene ure dnevno. Odstotek le-teh z učenim uspehom v tej kategoriji časa raste (dobri: 38,60%; prav dobri 39,44%; odlični: 52,31%). Učenci z nižjim

učnim uspehom na mobilnem telefonu preživijo več časa kot učenci, ki so učno bolj uspešni. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 7 učencev.

		14. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med vikendom, med počitnicami in prazniki? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)				
		Do 1 ure.	1 do 2 uri.	2 do 3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	ne zadostna	0	1	1	4	6
		0,00%	16,67%	16,67%	66,67%	100,00%
	zadostna	2	2	2	4	10
		20,00%	20,00%	20,00%	40,00%	100,00%
	dobra	15	13	18	13	58
		25,86%	22,41%	31,03%	22,41%	100,00%
	prav dobra	9	23	14	21	67
		13,43%	34,33%	20,90%	31,34%	100,00%
odlična	20	22	11	10	63	
	31,75%	34,92%	17,46%	15,87%	100,00%	
Skupaj	44	60	43	48	194	
	22,68%	30,93%	22,16%	24,74%	100,00%	

Tabela 23: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih

14. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med vikendom, med počitnicami in prazniki. (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 20: Čas, ki ga anketirani preživijo ob mobilnih telefonih med prostimi dnevi, v odvisnosti od najpogostejše učne ocene anketiranih

Iz analize je razvidno, da je položaj med prostimi dnevi podoben delovnikom, le da se pri učenci vseh učnih uspehov z izjemo negativnih čas rabe telefona podaljša.

Negativni učenci v enakem odstotku najpogosteje odgovarjajo, da telefon med prostimi dnevi uporabljajo več kot tri ure dnevno (66,67%). Tudi učenci z zadostnim uspehom sodijo v to časovno kategorijo (40%). Učenci z dobro učno oceno z njim rokujejo v največji meri 2-3 ure dnevno (31,03%), prav dobri in odlični učenci mobilne telefone uporabljajo 1-2 uri dnevno, pri čemer je opaziti, da odlični skoraj v 20% več od prav dobrih uporabljajo telefon do ene ure dnevno. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 12 učencev.

V CELOTI POTRJUJEMO SVOJO ČETRTO HIPOTEZO

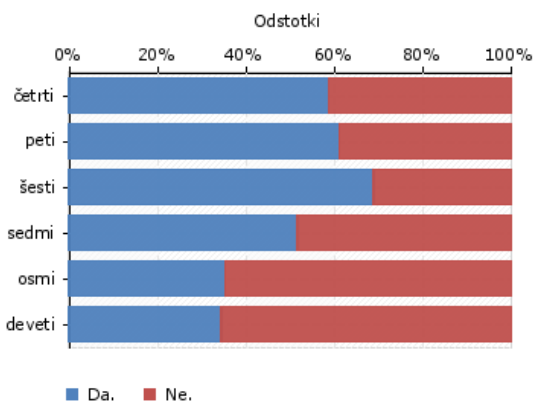
HIPOTEZA 5: Mlajši učenci imajo pogosteje časovne omejitve pri rabi telefona kot starejši. Starši anketirane učence omejujejo pri rabi telefona najpogosteje, kadar se neprimerno vedejo v šoli in kadar imajo slabše ocene od pričakovanih.

		15. Ali ti starši postavljajo časovne omejitve pri rabi mobilnega telefona? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)		
		Da.	Ne.	Skupaj
2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)	četrti	20	14	34
		58,82%	41,18%	100,00%
	peti	30	19	49
		61,22%	38,78%	100,00%
	šesti	20	9	29
		68,97%	31,03%	100,00%
	sedmi	15	14	29
		51,72%	48,28%	100,00%
	osmi	12	22	34
		35,29%	64,71%	100,00%
	deveti	10	19	29
		34,48%	65,52%	100,00%
	Skupaj	107	97	204
		52,45%	47,55%	100,00%

Tabela 24: Časovne omejitve rabe mobilnega telefona v odvisnosti od starosti

15. Ali ti starši postavljajo časovne omejitve pri rabi mobilnega telefona? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom...)

Graf 21: Časovne omejitve rabe mobilnega telefona v odvisnosti od starosti

Učencem od četrtega do sedmega razreda starši večinoma postavljajo časovne omejitve pri rabi mobilnega telefona, čeprav je v sedmem razredu opaziti bistveno približanje odstotkov tistih učencev, ki nimajo časovne omejitve (51,71% :48,28%). Učenci osmih (64,71%) in devetih (65,52%) razredov pa v večini nimajo postavljenih časovnih omejitev pri rabi mobilnih naprav. S starostjo učencev je opaziti, da se časovne omejitve rabe manjšajo. Na anketno vprašanje nista odgovorila 2 učenca.

16. V katerih primerih te starši časovno omejujejo pri rabi mobilnega telefona?

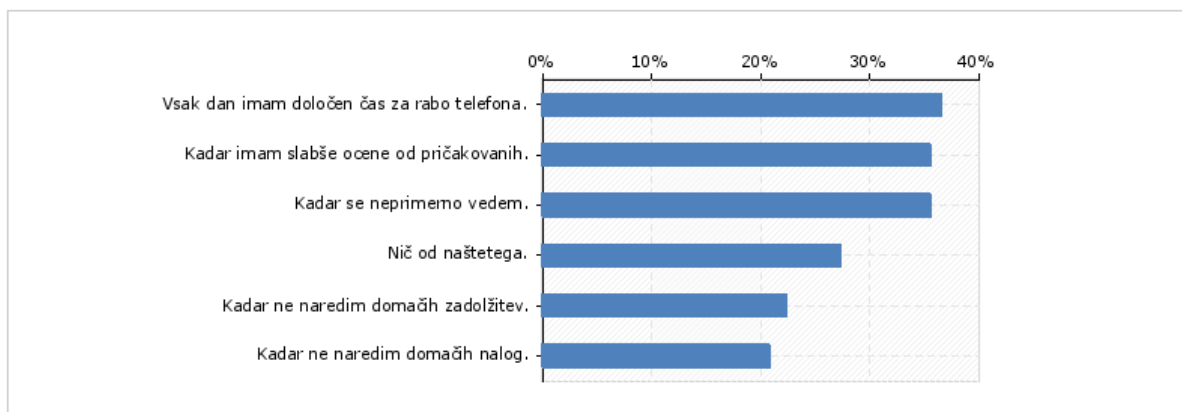
Če si na 14. vprašanje odgovoril/-a z DA, obkroži črke pred ustreznimi odgovori.)

Podvprašanja

Podvprašanja	Število	Odstotek
Vsak dan imam določen čas za rabo telefona.	67	21%
Kadar imam slabše ocene od pričakovanih.	65	20%
Kadar se neprimerno vedem.	65	20%
Kadar ne naredim domačih nalog.	38	12%
Kadar ne naredim domačih zadolžitvev.	41	13%
Nič od naštetega.	50	15%
SKUPAJ	183	100%

Tabela 25: Primeri časovnega omejevanja rabe telefona

16. V katerih primerih te starši časovno omejujejo pri rabi mobilnega telefona? Če si na 14. vprašanje odgovoril/-a z DA, obkroži črke pred ustreznimi odgovori.)

Graf 22: Primeri časovnega omejevanja rabe telefona

Med učenci, ki so odgovorili na to anketno vprašanje, prevladujejo učenci (21%), ki imajo stalno določen čas za rabo telefona in niso časovno omejeni zaradi posebnih razlogov. S procentom razlike pa jim sledijo tisti učenci, ki jih starši z mobilnim telefonom časovno omejijo v primerih, ko so šolske ocene nižje od pričakovanih (20%) ali pa se neprimerno vedejo v šoli (20%). 12% anketiranih je časovno omejenih, če ne naredijo domačih nalog, 13% pa, če ne opravijo domačih opravil. 15% odgovarja, da nič od naštetega. 23 učencev ni odgovorilo na anketno vprašanje.

POTRDMO LAHKO DEL 5. HIPOTEZE, KI PRAVI, DA IMAJO MLAJŠI UČENCI POGOSTEJE ČASOVNE OMEJITVE PRI RABI TELEFONA KOT TAREJŠI UČENCI. DELNO PA LAHKO POTRDMO TISTI DEL HIPOTEZE, KI PRAVI, DA STARŠI ČASOVNO OMEJIJO UČENCE, KADAR IMAJO SLABŠE UČNE OCENE IN KADAR SE V ŠOLI NEPRIMERNO VEDEJO.

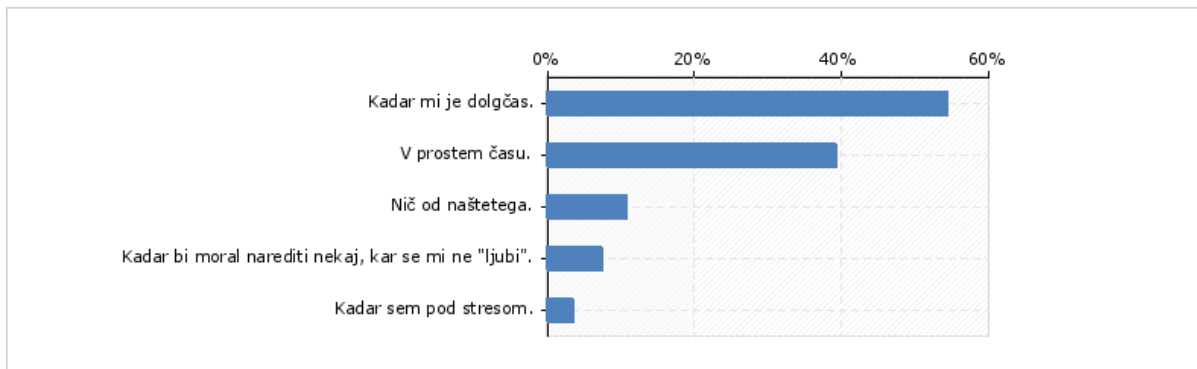
HIPOTEZA 6: Anketirani učenci najpogosteje uporabljajo pametni telefon, ko se jim ne ljubi opraviti, kar je potrebno, v svojem prostem času in ko jim je dolgčas. V družbi fantje najpogosteje igrajo igrice na telefonih, dekleta pa najpogosteje pogovarjajo in izmenjujejo mnenja o videoposnetkih in fotografijah.

17. Kdaj najpogosteje uporabljaš mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Podvprašanja	Število	Odstotki
Kadar sem pod stresom.	7	3%
Kadar mi je dolgčas.	111	47%
Kadar bi moral narediti nekaj, kar se mi ne "ljubi".	15	6%
V prostem času.	80	34%
Nič od naštetega.	22	9%
SKUPAJ	238	100%

Tabela 26: Okoliščine najpogostejše rabe mobilnega telefona

17. Kdaj najpogosteje uporabljaš mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

Graf 23: Okoliščine najpogostejše rabe mobilnega telefona

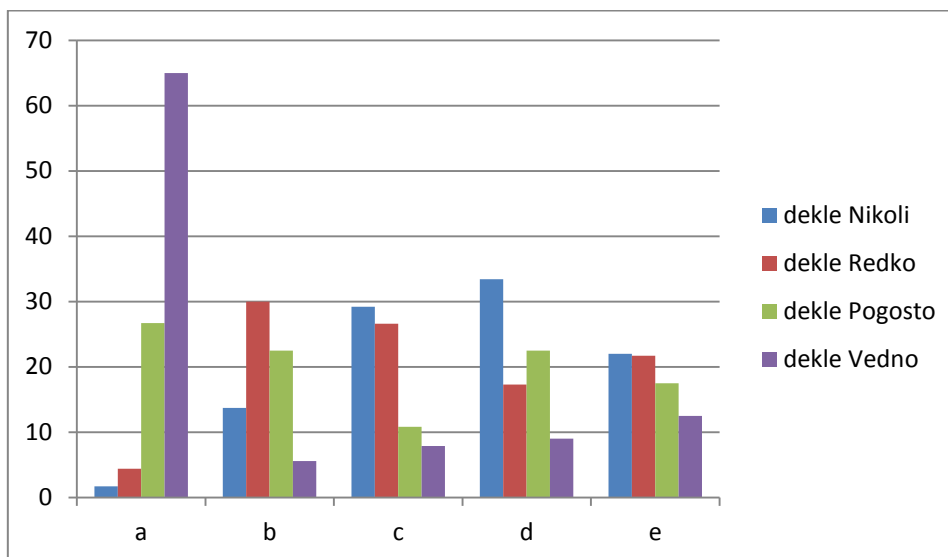
Učenci telefon najpogosteje uporabljajo, ko jim je dolgčas (47%), sledi odgovor v svojem prostem času (34%) in nič od naštetega (9 %). Kadar se jim ne ljubi narediti potrebnega v 6%, kadar so pod stresom pa v 3%. Na vprašanje smo dobili 238 odgovorov, saj so nekateri anketirani obkrožili več odgovorov.

18. Kako preživljaš prosti čas s prijatelji? (V okenca tabele naredi križec na ustrezno mesto.)

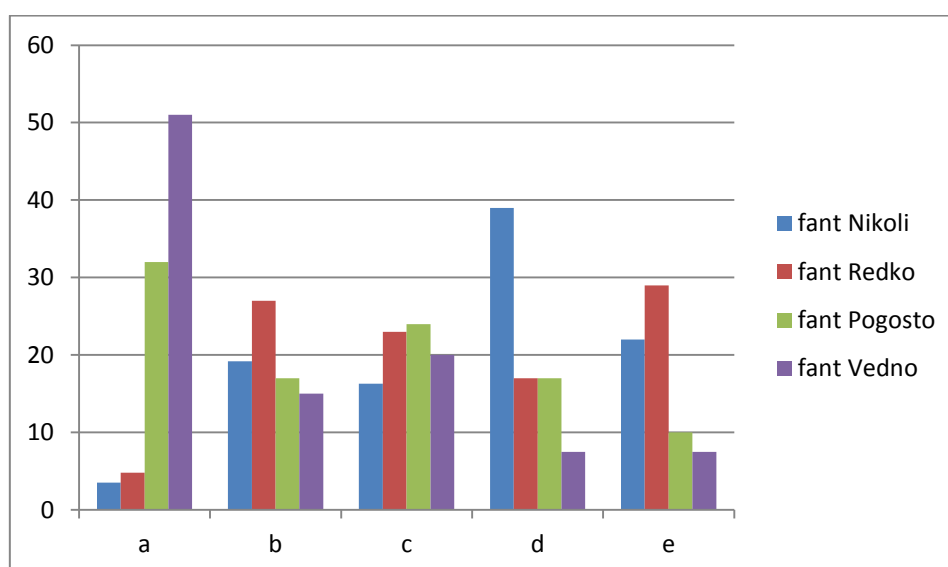
Način preživljanja časa s prijatelji	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno
a) Pogovarjamo se.				
b) Igramo družabne igre.				
c) Na telefonu igramo igrice.				
d) Na telefonu si izmenjujemo mnenja glede videoposnetkov in slik.				
e) Ogledamo si film				

NAČIN PREŽIVLJANJA PROSTEGA ČASA	SPOL															
	dekle		fant		dekle		fant		dekle		fant		dekle		fant	
	pogostnost		nikoli		redko		redko		pogosto		pogosto		vedno		vedno	
načini druženja s prijatelji	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
a) Pogovarjamo se	2	1,7	5	3,5	7	4,4	7	4,8	32	26,7	42	32	58	65	50	51
b) Igramo družabne igre.	16	13,7	27	19,2	49	30	40	27	27	22,5	23	17	5	5,6	15	15
c) Na telefonu igramo igrice	34	29,2	23	16,3	43	26,6	33	23	13	10,8	29	24	7	7,9	20	20
d) Izmenjujejo mnenja o videih/slikah	39	33,4	55	39	28	17,3	25	17	27	22,5	22	17	8	9	7	7,5
e) Ogledamo si film	26	22	31	22	35	21,7	42	29	21	17,5	13	10	11	12,5	7	7,5
skupaj	117	100	141	100	162	100	147	100	120	100	129	100	89	100	99	100

Tabela 27: Načini druženja anketiranih v odvisnosti od spola

Graf 24: Načini druženja anketiranih deklet

Graf 25: Načini druženja anketiranih fantov

Pri postavkah pogosto in vedno vidimo, da pri dekletih in fantih v prevladuje pogovor, še zlasti v kategoriji vedno, kjer pri dekletih znaša 65%, pri fantih pa 51%. Fantje redko gledajo filme (29%), dekleta pa igrajo družabne igre (30%). Fantje in dekleta si v največjem odstotku nikoli ne izmenjujejo mnenj o videih in fotografijah (39%; 33,4%).

POTRDIMO LAHKO DEL ŠESTE HIPOTEZE, KI PRAVI, DA ANKETIRANI NAJPOGOSTEJE UPORABLJAJO MOBILNI TELEFON, KO JIM JE DOLGČAS IN V SVOJEM PROSTEM ČASU; NE PA TUDI V PRIMERIH, KO SE JIM NE LJUBI NAREDITI, KAR JE POTREBNO. FANTJE SE NAJPOGOSTEJE DRUŽIJO TAKO, DA SE POGOVARJAJO, ZATO ZANIKAVA DEL ŠESTE HIPOTEZE, DA IGRAJO RAČUNALNIŠKE IGRICE; DEKLETA PA SE V DRUŽBI NAJPOGOSTEJE POGOVARJAJO, S ČIMER HIPOTEZO POTRDIVA, ZANIKAVA PA DEL, KI PRAVI, DA POGOSTO IZMENJUJEJO MNENJA O VIDEOPOSNETKIH IN FOTOGRAFIJAH NA PAMETNIH TELEFONIH.

5.2 INTERVJU

STARŠI SE MORAJO ZAVEDATI, DA SO ZGLED SVOJIM OTROKOM

Pogovor s pedagoginjo, go. Nino Jaklevič

Kako bi komentirali podatek, da ima kar 84% učencev četrtega razreda svoj mobilni telefon?

Podatek se mi zdi zaskrbljujoč, a žal pričakovan. Telefoni so postali dostopna dobrina in nekateri starši menijo, da bo otrok brez telefona stigmatiziran in izključen.

S čim bi povezali ugotovitev raziskave, da fantje mobilni telefon najpogosteje in največ časa uporabljajo za igranje igrice, dekleta pa za družbena omrežja?

Tako fantje kot dekleta iščejo potrditev. Fantje se želijo dokazati pri igricah in si tam izboriti mesto najboljšega; punce pa iščejo potrditev s številom všečkov svojih fotografij in s številom prijateljev oz. sledilcev na različnih družbenih omrežjih.

Ugotovili sva, da starši najpogosteje učence omejijo pri rabi telefona, kadar imajo v šoli slabše ocene od pričakovanih, in v primerih, ko se v šoli neprimerno vedejo. Kakšne učinke ima po vašem mnenju takšno ukrepanje?

Žal se mi zdi, da je to še edina stvar, ki otroka »prizadene/gane«. To je jasni pokazatelj, kako daleč smo zabredli v odvisnosti od telefona.

Kaj bi svetovali staršem pri vzgoji otrok, če vemo, da učenci pametne telefone uporabljajo najpogosteje, ko jim je dolgčas in v svojem prostem času?

Svetovala bi jim, da otrokom čim kasneje kupijo mobilni telefon. Ko ga otrok dobi, pa je treba sprejeti in upoštevati v naprej dogovorjena pravila, ki so:

časovna omejitev uporabe telefona, omejitev prenosa mobilnih podatkov, zaščita do dostopa neprimernih vsebin, telefon naj se uporablja kot sredstvo za komuniciranje z okolico (pokličeš prijatelja, javiš staršem, da si prišel domov ...) in ne kot nadomestek prijatelja;

telefon naj ne bo nikoli ponoči v otrokovi sobi, saj se lahko hitro zgodi, da se namesto spanja otrok »ukvarja« z njim;

več gibanja na prostem – vsak otrok bi moral imeti vsaj eno športno/gibalno dejavnost.

Iz analize anketnega vprašalnika je razvidno, da učenci na svojih mobilnih telefonih v zelo nizkem odstotku uporabljajo izobraževalne aplikacije. Kdo in kako bi po vašem mnenju moral ukrepati, da bi se ta podatek spremenil?

V prvi vrsti starši, saj so oni odgovorni za vzgojo otrok. Lahko pa bi tudi pri kakšnem od predmetov v šoli poiskali kvalitetno in uporabno aplikacijo (športna vzgoja – aplikacija, ki meri naš trening; šteje korake, izriše zemljevid, prikaže koliko kalorij smo porabili ...).

Čemu bi pripisali razlog, da ravno učno manj uspešni učenci največ časa preživijo na mobilnih napravah?

Učno manj uspešni se zatečejo pred težavami v virtualni svet. To je svet, kjer jim nihče ne »teži«, jih nihče ne

popravlja, kjer se ni treba pretirano truditi za uspeh. Ko ti nekaj ne gre, enostavno zamenjaš igrico/aplikacijo in se ne poglobljaš v podrobnosti oz. se ne trudiš z izboljšanjem svojega dela.

Kakšno rabo mobilnih naprav bi svetovali staršem učencev nižjih razredov osnovne šole in staršem učencev najstnikov?

Starši se morajo zavedati, da so zgled svojim otrokom. Otroci nas opazujejo, oponašajo naše vedenje in slej ali prej ponotranjijo naše navade. Če bi starši sami najprej omejili uporabo mobilnega telefona in ga kdaj pustili doma ter šli skupaj z otrokom v naravo na sprehod, bi s svojim zgledom pokazali, da ni nujno, da imamo telefon vedno pri sebi. Če pa se soočamo s starši, ki so sami odvisni od telefona, saj vsako

minuto pogledujejo nanj, ne moremo pričakovati, da bodo znali oz. zmogli postaviti meje svojim otrokom.

Staršem najstnikov pa bi svetovala, da naj bodo aktivni uporabniki in raziskovalci novosti tako pri aplikacijah kot družabnih omrežjih, saj bodo le na ta način lahko hitro odkrili pasti posameznih aplikacij oz. iger. Najstniki najlažje pretendajo »nevedne« starše. Priporočam, da starši čim več brskajo po internetu in sledijo novostim. Pogovarjajo naj se tako z otrokom kot tudi z ostalimi starši. Če se znajdejo pred težavo, pa priporočam obisk spletne strani Safe.si, kjer najdejo številne koristne informacije in napotke o varni rabi interneta in mobilnega telefona. Če vemo, na kaj moramo biti pozorni, prej opazimo spremembe pri svojem otroku.

Slika 2: Pedagoginja, ga. Nina Jaklevič, z raziskovalkama Lamijo in Lano

5.3 INTERVJU

Večina podaljšanj naročniškega razmerja se zgodi z nakupom novega telefona.

Spletni intervju z go. Manco Skrbinšek v službi za stike z javnostjo pri A1 Slovenije, ponudniku telekomunikacijskih storitev

Ali nam lahko na podlagi izkušenj poveste, kateri telefoni se v vaši trgovini najbolj prodajajo, kadar gre za prodajo otrokom in najstnikom?

Otroci in najstniki želijo imeti pametne telefone, vedno več najstnikov pa želi tudi telefona, ki sta sicer višjega cenovnega razreda, na primer Apple ali Samsung. Otroci in najstniki sicer najpogosteje pametne telefone dobijo »iz druge roke«, od staršev ali pa so ti telefoni nižjega in srednjega cenovnega razreda, npr. A1 Smart N9. Najstniki se večinoma odločajo na podlagi trenutnih trendov in priljubljenosti znamke telefona.

Ali se vaši kupci, kadar govorimo o osnovnošolcih, že pred prihodom v trgovino odločijo, kateri telefon bodo izbrali, ali vas vprašajo za nasvet?

Ocenjujemo, da je polovica kupcev odločenih o telefonu, drugi pa večinoma poslušajo nasvet prodajalca.

Na podlagi česa se mladi odločajo, kateri telefon bodo izbrali?

Mladi izbirajo na podlagi znamke telefona, tehničnih specifikacij in cene – zaporedje teh treh je odvisno od finančnega stanja staršev – tisti starši, ki si lahko privoščijo, kupijo otroku telefone višjega cenovnega razreda.

Ali osnovnošolci kupujejo telefon sami ali prihajajo v spremstvu staršev?

Na prvi ogled telefona večkrat pridejo sami oz. v družbi prijateljev, saj so telefoni iz naše ponudbe razstavljeni na prodajnih mestih in si jih je možno ogledati v živo. Za nakup pa je obvezna prisotnost staršev ali skrbnikov.

Kaj sledi, ko poteče naročnina? Se mladi odločajo za nov mobilni telefon ali podaljšajo naročnino in izkoristijo bonus?

Večina podaljšanj naročniškega razmerja se zgodi z nakupom novega telefona.

Kaj menite o rabi pametnih telefonov med mladimi danes?

Mladi so že tradicionalno največji porabniki prenosa podatkov in najintenzivneje uporabljajo svoje mobilne naprave. Primarna uporaba je za zabavo, kasneje ta začne prehajati tudi v uporabo za druge namene (služba, izobraževanje itd.). Telefoni so postali nujni; čas, preživet pred ekrani, se je iz TV v veliki meri prestavil na čas, preživet pred mobilnimi ekrani. Skupni čas, preživet pred ekrani, pa se v zadnjih letih ne povečuje bistveno.

6. DISKUSIJA

Sprva naju je zelo presenetil visok odstotek četrto- in petošolcev, ki imajo svoje mobilne telefone, ob prebiranju strokovne literature, ki navaja, da večina staršev za primerno starost ocenjuje 10 let, pa je ugotovitev pričakovana. Pedagoginja, ga. Nina Jaklevič, ocenjuje, da je ugotovitev zaskrbljujoča; starši pa, da se odločajo na podlagi mnenja večine in strahu, da bi bil otrok, če nima svoje mobilne naprave, stigmatiziran in izločen. Zdi se, da starše bolj vodijo trendi sodobnega časa kot strokovni pretres in presoja.

Pričakovano se število lastnikov mobilnih telefonov viša s starostjo učencev in ni odvisno od spola anketiranih; čeprav nisva pričakovali večjih razlik v učnem uspehu, pa je nižje število lastnikov mobilnih telefonov, ki so učno neuspešni, morda posledica šibkejšega socialnega položaja družine ali pa dejstva, da jih starši na tak način kaznujejo; nižje število lastnikov mobilnih telefonov z odličnim učnim uspehom pa bi morda lahko prepisali dejstvu, da se določen delež staršev vendarle ozira tudi na mnenje stroke. Gre sicer zgolj za predvidevanje, ki bi ga lahko potrdili oz. ovrgli s podrobnejšo raziskavo.

Odstotek učencev, ki na mobilnem telefonu igra igrice s starostjo (razredom) učencev pada; izjema je le osmi razred, kjer tudi učitelji v svoji vsakdanji pedagoški praksi opažajo (zlasti pri fantih) problem navezanosti na igrice, ki jih igrajo bodisi preko mobilnih telefonov bodisi preko računalnika.

Presenetil nas je visok odstotek otrok, ki je na družbenih omrežjih že v četrtem in petem razredu (več kot polovica), čeprav naj bi si bilo mogoče svoj osebni profil urediti po 13. letu starosti (podatek iz leta 2012). Pričakovano pa družbena omrežja pogosteje uporabljajo starejši učenci kot mlajši.

V skladu z razvojem vedno večje samostojnosti s starostjo učencev narašča tudi uporaba aplikacij za vsakdanjo rabo, na podatek, zakaj se raba teh aplikacij zniža na prehodu iz sedmega v osmi in deveti razred, pa ne bi znali odgovoriti.

Presenetil nas je podatek, da kar tri četrtine učencev četrtil razredov uporablja aplikacije za urejanje videoposnetkov in fotografij; da raba aplikacije s starostjo učencev pada do šestega razreda, znova naraste v sedmem in osmem in nato pade. Morda so učenci četrtil in petih razredov anketno vprašanje razumeli v smislu fotografiranja in snemanja (tudi v tem primeru se nam zdi procent zelo visok). Ob tem se vprašamo, ali starši sledijo početu otrok in kje se fotografije ter videoposnetki objavljajo in shranjujejo. Glede na to, da je polovica in več anketiranih četrto-in petošolcev na družbenih omrežjih, morda tudi tja?

Podatek, da 82,27% anketiranih uporablja mobilne telefone za igranje igrice, 71,43% za družbena omrežja, 69,07 za urejanje videoposnetkov in fotografij 65,41% za vsakdanjo rabo, ter 30,81 za izobraževalne namene, kaže, da je mobilni telefon prednostno namenjen zabavi in druženju (kar lahko potrdimo tudi z intervjujem, opravljenem pri službi a stike z javnostjo na A1), na drugem mestu služi praktični rabi v vsakdanjem življenju, najmanj pa je izkoriščen v izobraževalne namene. Postavlja se nama vprašanje, ali starši, ki so v vsakršnem pomenu varuhi in zastopniki svojih otrok, to vedo in podpirajo. Sedmošolci v največjem številu uporabljaj aplikacije,

namenjene učenju, kar morda lahko pripišemo tudi vplivu učiteljice in razredničarke enega od sedmih razredov, ki pri učenju v veliki meri vključuje sodobno tehnologijo. Dekleta najpogosteje in največ časa namenijo družbenim omrežjem, nato pa igracam; fantje pa ravno obratno - najprej igracam in nato družbenim omrežjem. Glede na ceno, ki jo plačajo starši za mobilne naprave (v intervjuju sva izvedeli, da si učenci želijo pametne telefone in jih tudi imajo (!!!)), se nama zdi, da gre za močno precenjeno igračo, ki nosi s sabo mnoge pasti in nevarnosti. Vprašanje, ali odrasli čutijo potrebo biti aktiven član potrošniške družbe ali zmorejo misliti s svojo glavo, najbrž zasluži svojo pozornost.

Med ponujenimi igracami prevladuje Fortnite. Igra jo vsak četrti anketirani učenec, njena vsebina pa vsebuje elemente nasilja. Med družbenimi omrežji so v ospredju Viber, Instagram in Snapchat. Gre za novejšje aplikacije, ki omogočajo veliko storitev in so mladim tudi cenovno blizu, najbrž pa del razloga tiči tudi v tem, da je Facebook postal domena generacije srednjih let in da so mladi iskali svoj nov prostor zasebnosti. Med ponujenimi izobraževalnimi aplikacijami prevladujeta tisti, ki jo v šoli predlagajo učitelji predmetov, ki v učenje vnašajo tudi vsebine s spletnih področij učenja. Budilko kot vnaprej vnešeno aplikacijo na mobilnih telefonih večinoma uporabljajo učenci od sedmega do devetega razreda, s čimer povezujemo razvoj samostojnosti pa starejših; vredno pa bi bilo razmisliti, ali je mobilni telefon v otrokovi sobi čez noč zaželen (strokovna literatura pravi, da ni) in ali je mobilni telefon edino sredstvo prebujanja. Z mobilnim telefonom se v povprečju prebujata vsak drugi osmo- in devetošolec. Raba računalov s starostjo učencev pričakovano narašča, saj učenci v šoli spoznavajo funkcije, ki jih lahko uspešno uporabljajo pri določenih predmetih v šoli. Pozitiven je podatek, da večina računalov uporablja redko, če informacijo interpretiramo na način, da pri naravoslovnih predmetih učenci računajo »na pamet« in ne z rabo računalov. Ob tem bi radi opozorili, da obstajajo tudi klasična računalov in da pogostokrat nasedamo oglaševalcem, ki z navajanjem prednosti mobilnih naprav zavedejo manj poučenega in osveščenega kupca.

Večina anketiranih učencev mobilni telefon med delovnim tednom uporablja do ene ure dnevno; vendar gre ta izid razumeti na račun četrtih, petih, šestih in sedmih razredov. Med učenci osmih in devetih razredov čas rabe mobilnega telefona izrazito poraste; v osmih razredih vsak drugi učenec telefon uporablja več kot dve uri dnevno; vsak tretji pa več kot tri ure dnevno. V devetem razredu 60% anketiranih uporablja telefon več kot dve uri dnevno; vsak peti učenec pa več kot tri ure dnevno. Med dela prostimi dnevi se čas rabe mobilnih telefonov med mladimi poveča v vseh starostnih skupinah. Vsak drugi učenec ga uporablja več kot dve uri na dan, vsak četrti pa več kot tri ure na dan. V devetem razredu ga vsak drugi učenec uporablja več kot tri ure na dan, zelo podobna pa je situacija tudi pri učencih osmih razredov. Postavlja se nam vprašanje, ali so res le obveznosti med delovnim tednom tiste, ki lahko vplivajo na krajši čas rabe mobilnega telefona ali pa bi lahko v družinah našli drugačne izbire.

Splošna učna ocena in čas rabe mobilnega telefona sta obratno sorazmerna med delovnim tednom in dela prostimi dnevi. Tako se zdi, da učenci, ki izgubljajo bitko v šoli, izgubljajo še na drugih področjih (npr. kvalitetno preživet prosti čas). Meniva, da

bi morali biti takšni učenci in njihove družine deležni posebne pozornosti učinkovitih strokovnih ustanov. Pri vprašanju časa sva upoštevali le spodnjo mejo (več kot tri ure), nov podatek pa bi prinesla obravnava, pri kateri bi učenec napisal, za kolikšno število ur gre.

Presenetil naju je podatek, da slaba polovica vseh anketiranih nima časovnih omejitev pri rabi mobilnih telefonov, saj gre za anketirane otroke in mladostnike. Morda bi dobili manj zaskrbljujoče podatke, če bi vprašali, ali se s starši dogovarjajo o času rabe mobilnih telefonov. Poudarjava, da strokovnjaki staršem svetujejo, da otrokom s spremljanjem in jasnimi dogovori privzgamajo občutek odgovorne in varne rabe tehnologije. Raziskava kaže, da starši učence največkrat časovno omejijo pri telefonih, kadar se pojavijo težave v šoli v smislu nižjega učnega uspeha in neprimernega vedenja. V tem primeru lahko razumemo rabo mobilnega telefona kot nagrado oz. kazen. Pomembne so tako vsebine, s katerimi anketirani rokujejo, kot mobilna naprava kot taka, ki učinkuje na uporabnika sama po sebi. Misliva, da bi morala raba mobilnega telefona, če se ji v dobi otroštva in mladostništva res ni mogoče izogniti (?!?) dobiti status naprave za stike (v primerih, ko drugače to ni mogoče) in za izobraževalne namene (v primerih, ko prinaša vsestranski največji učinek); vsakršna druga raba pa se nama zdi zloraba njihovega otroštva in mladosti. Tudi avtomobil lahko vozimo šele pri 16-ih letih v spremstvu in pri 18-ih letih samostojno, še prej pa moramo narediti vozniški izpit.

Anketirani najpogosteje uporabljajo mobilni telefon, ko jim je dolgčas; ko ne vedo, kako bi porabili svoj čas. Preživljanje prostega časa je danes v veliki meri usmerjeno v interesne dejavnosti otrok, kljub temu pa z mobilnim telefonom preživlja prosti čas vsak tretji anketirani učenec. Literatura poudarja pomen spontanega telesnega gibanja s pomočjo igre v obdobju otroštva; ga. Nina Jaklevič pa dodaja, da bi moral imeti vsak anketirani učenec vsaj eno popoldansko telesno gibalno dejavnost. Vprašanje dolg(časa), ki ga anketirani »zapravijo« ob telefonih in morda na ta »račun« ne zadovoljijo svojih primarnih telesnih, duševnih in duhovnih potreb, bi moralo skrbeti vsako družbo, če še ima »zdravo« jedro.

Pričakovali sva, da bo odstotek tistih, ki vzamejo v roke mobilni telefon, ko se jim ne »ljubi« opraviti potrebnega, višji, zato sva nad rezultatom 6 % pozitivno presenečeni, ne bi pa ga znali pojasniti.

Spodbuden je podatek, da se mladi pogosto oz. vedno družijo tako, da se med sabo pogovarjajo. Pri druženju z igricami na telefonih velja, da so fantje porazdeljeni v procennte sorazmerno; približno vsak peti fant nikoli ne igra igric, ko se druži s prijatelji; vsak peti jih igra redko, pogosto in vedno, ko se druži. Dekleta se v dveh tretjinah manj družijo ob igricah na telefonu. Podatka nismo diferencirali glede na starost učencev, kar bi zagotovo pokazalo bolj jasno sliko načinov druženja glede na starost anketiranih. Zanimiv se nama zdi podatek, da si večina deklet nikoli med druženjem ne deli mnenj o videoposnetkih in fotografijah. V otrocih in mladih so še zdrave sile - bi bilo dobro, da bi se odrasli učili tudi od njih?

Na koncu razmišljava še o vzgajanju mladih glede odnosa do stvari. V spletnem intervjuju sva izvedeli, da se naročniško razmerje, ki je poteklo, najpogosteje

nadaljuje z nakupom novega telefona. Mobilne naprave, ki so še uporabne, se zamenjajo z bolj zmogljivimi, bolj »pametnimi«, bolj priljubljenimi ... Ko nam stvar ni več všeč, je »zastarela« in se nam zdi, da bomo tudi cenovno nekaj pridobili, jo preprosto zavržemo, ne glede na to da ni nobene resnične potrebe za takšno odločitev. Sprašujeva se, ali je to pravilen odnos do stvari; na ekološki vidik pa ne upava niti pomisliti.

Ker nosi naslov najine raziskovalne naloge naslov Raba pametnih telefonov med učenci Osnovne šole Frana Roša, so naju nekateri, s katerimi sva se pogovarjali o temi, vprašali, ali imajo telefoni res lastnost, ki ji rečemo pamet? Ali je tako poimenovanje ustrezno?

7. VIRI IN LITERATURA

KNJIŽNI VIRI

CHAPMAN, G., PELLICANE, A. 2015. Družabno odraščanje: kako vzgojiti družabne otroke v svetu zaslonov. Ljubljana: Družina

MARGOLE, A., MARGOLE, L. 2016. Izštekani najstniki in starši, ki štekajo. Kamnik: Zavod Veza.

REPA, J. 2010. Zasvojenost z internetom. Ljubljana: Založba Salve d.o.o.

ŽORŽ, B. 2008. Sodobno suženjstvo. Koper: Založba: Ognjišče d.o.o.

REVIJE

KALOPER, U. 2018. Nadlegovanje po spletu. V: PIL(številka 10).

SPLETNI VIRI

Duolingo. (online). (uporabljeno 16. nov. 2018). Dostopno na URL:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Duolingo>.

GODNIČ, M. 2016. Top 5 brezplačnih programov za urejanje fotografij. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL: <http://dne.ena.com/Internet-in-aplikacije/top-5-brezplacnih-programov-za-urejanje-fotografij.html>.

Instagram. (online). (uporabljeno 19. jan. 2019). Dostopno na URL:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Instagram>.

JORDAN, K. 2017. Ste zasvojeni s svojim telefonom. (online). (uporabljeno 7. nov. 2018).

Dostopno na URL: <https://www.utrinek.si/ste-zasvojeni-s-svojim-pametnim-telefonom>.

Prednosti pametnih telefonov. (online). (uporabljeno 15. nov. 2018). Dostopno na URL:

<http://mobiteli.blog.siol.net/2013/04/30/prednosti-pametnih-telefonov>.

Kako partnerski odnos staršev vpliva na otroke. (online). (uporabljeno 15. nov. 2018).

Dostopno na URL: <https://www.psihoterapija-mr.si/kako-partnerski-odnos-starsev-vpliva-na-otroke-.html>.

Katere igrice za otroka se igrati. (online). (uporabljeno 17. nov. 2018). Dostopno na URL:

<http://www.starsevstvo.com/igrice-za-otroka>.

Mladostništvo. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL:

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Mladostništvo>.

OSABR, A. 2012. Vloga staršev pri vzgoji. (online). (uporabljeno 15. nov. 2018). Dostopno

na URL: <http://www.os-frankolovo.si/2012/01/20/vloga-starev-pri-vzgoji/>.

Otroci na pametni telefon in tablice zaradi komunikacije in iger. (online). (uporabljeno 16.

nov. 2018). Dostopno na URL: <https://safe.si/novice/otroci-na-pametni-telefon-in-tablice-zaradi-komunikacije-in-iger>.

Pametni telefon. (online). (uporabljeno 23. nov. 2018). Dostopno na URL:

https://sl.wikipedia.org/wiki/Pametni_telefon.

Pametni vs Klasični telefon. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL:

<https://slo-tech.com/forum/t644989>.

Pomnilnik. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Pomnilnik>.

Procesor. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Procesor>.

Računalniške novice. (online). (uporabljeno 16. nov. 2018). Dostopno na URL: https://www.racunalniske-novice.com/triki/10_izobrazevalnih-aplikacij-za-android-in-ios-ki-vas-naredijo-pametnejse.html.

RUPNIK, KLOVAR, S., LEBER, E. 2014. Mobilne aplikacije. (online). (uporabljeno 23. nov. 2018). Dostopno na URL: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201402186.pdf>.

S pametnimi telefoni smo vse bolj zasvojeni. (online). (uporabljeno 24. okt. 2018). Dostopno na URL: <https://www.dnevnik.si/1042782862>.

Snapseed. (online). (uporabljeno 23. nov. 2018). Dostopno na URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Snapseed>.

ŠAVC, B. 2012. Pametni telefon. (online). (uporabljeno 15. jan. 2019). Dostopno na URL: <https://www.monitor.si/clanek/pametni-telefon/125110/>.

Uporaba naprav z zasloni lahko upočasni otrokov razvoj. (online). (uporabljeno 7. nov. 2018). Dostopno na URL: <https://safe.si/novice/nomofobija,7.11.2018>.

Vloga staršev v širšem pomenu. (online). (uporabljeno 15. nov. 2018). Dostopno na URL: <https://zastarse.si/starsi/vloga-starsev-v-sirsem-pomenu/>.

VICĀ, A. 2015. Psihološke karakteristike mladostnikov. (online). (uporabljeno 19. jan. 2019). Dostopno na URL: http://www.kosarkarski-trenerji.com/ftp/trener/psihologija/Vicic_psiholoske%20znacilnosti%20mladostnikov.pdf

ZALETEL, A. 2013. 13 znakov, da ste zasvojeni s pametnim telefonom. (online). (uporabljeno 25. okt. 2018). Dostopno na URL: <https://siol.net/digisvet/novice/13-znakov-da-ste-zasvojeni-s-pametnim-telefonom-80628>.

Zasvojenost. (online). (uporabljeno 24. okt. 2018). Dostopno na URL: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Zasvojenost>.

Zasvojenost z mobilnim telefonom. (online). (uporabljeno 24. okt. 2018). Dostopno na URL: <https://sites.google.com/site/zasvojenostsodobnetehnologije/zasvojenost-z-mobilnimi-telefoni>.

Zaskrbljujoče posledice odvisnosti od telefona. (online). (uporabljeno 14. nov. 2018) Dostopno na URL: <https://www.aktivni.si/psihologija/zaskrbljujocce-posledice-odvisnosti-od-telefona/>.

8. PRILOGE

8.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

RABA PAMETNH TELEFONOV MED UČENCI OŠ FRANA ROŠA

Sva Lana in Lamija iz 8. razreda. Delava raziskovalno nalogo o prostem času. Prosiva te, da na anketna vprašanja, ki nama bodo pomagala pri raziskavi, odgovarjaš resno in iskreno.

Hvala za tvoje sodelovanje.

Lana in Lamija

1. Spol: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) dekle.
- b) fant.

2. Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) četrti
- b) peti
- c) šesti
- d) sedmi
- e) osmi
- f) deveti

3. Tvoja najpogostejša ocena: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) nezadostna
- b) zadostna
- c) dobra
- d) prav dobra
- e) odlična

4. Ali imaš svoj mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Da.
- b) Ne.

5. Če si na četrto anketno vprašanje odgovoril/-a z DA, napiši, kateri tip mobilnega telefona imaš? (npr. HuaweiP20).

6. Katere aplikacije na mobilnem telefonu uporabljaš? (Ob vsaki aplikaciji napiši DA, če jo uporabljaš, in NE, če je ne uporabljaš).

VRSTA APLIKACIJE	DA	NE
Igrice		
Družbena omrežja		
Izobraževalne aplikacije		
Aplikacije za vsakdanjo rabo		
Aplikacije za urejanje videoposnetkov in fotografij		

7. Katere aplikacije na telefonu najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Igrice.
- b) Družbena omrežja.
- c) Izobraževalne aplikacije.
- d) Aplikacije za vsakdanjo rabo.

8. Katerim aplikacijam na mobilnem telefonu nameniš največ svojega časa? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Igricam.
- b) Družbenim omrežjem.
- c) Izobraževalnim aplikacijam.
- d) Aplikacijam za vsakdanjo rabo.
- e) Aplikacijam za urejanje videoposnetkov in fotografij.

9. Katero vrsto igrice najpogosteje igraš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne igraš igrice, vprašanje preskoči.)

- a) Fortnite.
- b) Subway surfers.
- c) Candy crush.
- d) Helix jump.
- e) Drugo: _____

10. Katero družbeno omrežje najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš družbenih omrežij, vprašanje preskoči.)

- a) Instagram.
- b) Snapchat.
- c) Viber.
- d) Facebook.
- e) Nič od naštetega.

11. Katero izobraževalno aplikacijo najpogosteje uporabljaš? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.) Če ne uporabljaš izobraževalnih aplikacij, vprašanje preskoči.

- a) Douolingo.
- b) Phomath.
- c) Math Motion: Cupcake.
- d) Drugo: _____

12. Kako pogosto uporabljaš navedene aplikacije za vsakdanjo rabo? (V okenca tebele na ustrezna mesta naredi križce) Če ne uporabljaš aplikacij za vsakdanjo rabo, vprašanje preskoči.)

Vrsta aplikacije za vsakdanjo rabo	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno
Budilka				
Kamera				
Računalo				
Beležka				

13. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med delovnim tednom? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Do 1 ure.
- b) 1 do 2 uri.
- c) 2 do 3 ure.
- d) Več kot 3 ure.

14. Koliko časa dnevno povprečno uporabljaš mobilni telefon med vikendom, med počitnicami in prazniki? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Do 1 ure.
- b) 1 do 2 uri.
- c) 2 do 3 ure.
- d) Več kot 3 ure.

15. Ali ti starši postavljajo časovne omejitve pri rabi mobilnega telefona? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Da.
- b) Ne.

16. V katerih primerih te starši časovno omejijo pri rabi mobilnega telefona? Če si na 14. vprašanje odgovoril/-a z DA, obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Vsak dan imam določen čas za rabo telefona.
- b) Kadar imam slabše ocene od pričakovanih.
- c) Kadar se neprimerno vedem v šoli.
- d) Kadar ne naredim domačih nalog.
- e) Kadar ne naredim domačih zadolžitev.
- f) Nič od naštetega.

17. Kdaj najpogosteje uporabljaš mobilni telefon? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Kadar sem pod stresom.
- b) Kadar mi je dolgčas.
- c) Kadar bi moral narediti nekaj, kar se mi ne »ljubi«.
- d) V prostem času.
- e) Nič od naštetega.

18. Kako preživljaš prosti čas s prijatelji? (V okenca tabele naredi križec na ustrezno mesto.)

Način preživljanja časa s prijatelji	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno
Pogovarjamo se.				
Igramo družabne igre.				
Na telefonu igramo igrice.				
Na telefonu si izmenjujemo mnenja glede videoposnetkov in slik.				
Ogledamo si film.				

8.2 VPRAŠANJA ZA INTERVJU

Kako bi komentirali podatek, da ima kar 84% učencev četrtega razreda svoj mobilni telefon?

S čim bi povezali ugotovitev raziskave, da fantje mobilni telefon najpogosteje in največ časa uporabljajo za igranje igrice, dekleta pa za družbena omrežja?

Ugotovili sva, da starši najpogosteje učence omejijo pri rabi telefona, kadar imajo v šoli slabše ocene od pričakovanih, in v primerih, ko se v šoli neprimerno vedejo. Kakšne učinke ima po vašem mnenju takšno ukrepanje?

Kaj bi svetovali staršem pri vzgoji otrok, če vemo, da učenci pametne telefone uporabljajo najpogosteje, kadar jim je dolgčas in v svojem prostem času?

Iz analize anketnega vprašalnika je razvidno, da učenci na svojih mobilnih telefonih v zelo nizkem odstotku uporabljajo izobraževalne aplikacije. Kdo in kako bi po vašem mnenju moral ukrepati, da bi se ta podatek spremenil?

Čemu bi pripisali razlog, da ravno učno manj uspešni učenci največ časa preživijo na mobilnih napravah?

Kakšno rabo mobilnih naprav bi svetovali staršem učencev nižjih razredov osnovne šole in staršem učencev najstnikov?

8.3 VPRAŠANJA ZA INTERVJU

1. Ali nam lahko na podlagi izkušenj poveste, kateri telefoni se v vaši trgovini najbolj prodajajo, kadar gre za prodajo otrokom in najstnikom?
2. Ali se vaši kupci, kadar govorimo o osnovnošolcih, že pred prihodom v trgovino odločijo, kateri telefon bodo izbrali ali pa vas vprašajo za nasvet?
3. Na podlagi česa se mladi odločajo, kateri telefon bodo izbrali?
4. Ali osnovnošolci kupujejo telefon sami ali prihajajo v spremstvu staršev?
5. Kaj sledi, ko poteče naročnina? Se mladi odločajo za nov mobilni telefon ali podaljšajo naročnino in izkoristijo bonus?
6. Kaj menite o rabi pametnih telefonov med mladimi danes?

ZAHVALA

Hvala vsem učiteljem in učencem naše šole, ki so nama z izpolnjevanjem anketnega vprašalnika omogočili raziskavo.

Hvala pedagoginji, ge. Nini Jaklevič, ki nama je prijazno odgovorila na vprašanja, čeprav je bila v hudi časovni stiski.

Hvala ge. Marjetki Novak, učiteljici matematike in računalništva, ki je del svojega prostega časa posvetila iskanju rešitve pri obdelavi podatkov spletne ankete.

Hvala ge. Manci Skrbinšek v službi za stike z javnostjo pri A1 Slovenije, ponudniku telekomunikacijskih storitev.

Hvala ge. Blanka Skočir, mentorici, ki naju je spodbujala, usmerjala in jezikovno pregledala raziskovalno nalogo.

Hvala staršem, ki podpirajo najino raziskovalno delo.

Tudi zaradi vseh vas sva se znova naučili veliko novega.

IZJAVA*

Mentor (-ica) ,BLANKA SKOČIR, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi naslovom ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS, katere avtorji (-ice) so LANA BEK, LAMIJA BERISALIĆ:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo (-ičino) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje,

Celje, 2019

_____ žig šole

Podpis mentorja(-ice):

BLANKA SKOČIR

Podpis odgovorne osebe:

MOJCA KOLIN

* POJASNILO V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja(-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja(-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor(-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.

DOVOLJENJE ZA OBJAVO AVTORSKE FOTOGRAFIJE V RAZISKOVALNI NALOGI

Podpisani, BLANKA SKOČIR, izjavljam, da sem avtor(-ica) fotografskega gradiva navedenega v priloženem seznamu in dovoljujem v skladu z 2. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, da se lahko uporabi pri pripravi raziskovalne naloge pod mentorstvom BLANKA SKOČIR z

Naslovom ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS, katere

avtorji (-ice): so LANA BEK, LAMIJA BERISALIĆ

Dovoljujem tudi, da sme Osrednja knjižnica Celje vključeno fotografsko gradivo v raziskovalno nalogo objaviti na knjižničnih portalih z navedbo avtorstva v skladu s standardi bibliografske obdelave.

Celje, _____

Podpis avtorja: BLANKA SKOČIR

Priloga: - seznam fotografskega gradiva